

Віктор
Кордун

КУЩ ВОГНЮ

821.161.2
К 662

Віктор
Кордун

КУЩ
ВОГНЮ

По езіі

К 125
1 1 1

Наукова бібліотека
Національного університету
«Києво-Могилянська
академія»

КИЇВ
ВИДАВНИЦТВО
ЦК ЛКСМУ «МОЛОДЬ»
1990

ББК 84Ук7
К 66

До нової збірки Віктора Кордуна, як і до двох попередніх, увійшли вірші та поеми, написані в різний час, починаючи з другої половини 60-х років і до сьогодні. Поетичне мислення автора вирізняється щирістю й оригінальністю думки, яскравою метафоричністю, асоціативністю. У цій книзі розвиваються та поглиблюються тематична і стилістична своєрідність його поезії: фольклорно-міфологічний струмінь гармонійно вплітається в живу течію особистих вражень та роздумів про найсуттєвіші проблеми буття, про життя і смерть, про час і вічність, про кохання, про історичне минуле рідної землі в героїчному вияві.

В новый сборник Виктора Кордуна, как и в два предыдущих, вошли стихи и поэмы, написанные в разное время, начиная со второй половины 60-х годов и по сегодняшний день. Поэтическое мышление автора отличается искренностью и оригинальностью, яркой метафоричностью, ассоциативностью. В этой книге развиваются и углубляются тематическая и стилистическая своеобразность его поэзии: фольклорно-мифологическая струя гармонически входит в живое течение личных впечатлений и раздумий о самых существенных проблемах бытия, о жизни и смерти, о времени и вечности, о любви, об историческом прошлом родной земли в героическом выявлении.

Редактор *М. Г. Василенко*
Художнє оформлення *С. М. Железняк*

4702640202—067
К $\frac{4702640202-067}{M228(04)-90}$ 33.90

ISBN 5-7720-0375-5

© Віктор Кордун, 1990

Героїка

*Так первісно легко, так чисто,
немовби зійшли віковічні сніги,
а може, їх не було?*

*І от я знов пробудився із праху
на прадавньому полі бою
десь на Ворсклі смутезній,
ще під Змійовими валами
чи в Кодні.*

*Бачу, кінь мій поранений
нахилився у смутку,
як в сутінку;
та невже ж він отак простояв
не роки, а віки наді мною
в нескінченному дневі
моєї загибелі?*

*Знову зрушився час,
засльозився*

*іще невидючий погляд
грака свіжокрилого
на свіжому вітрі,
дишуть пралісом обрії,
зависає повільна і тепла,
неначе живиця,
сльозина,
і сповзає до мене
по спущеній гриві
павучок золотий-золотистий.*

*Крізь імлу,
крізь траву
і крізь смерть я пригадую,
що не раз і не двічі
накладав головою у битвах.*

*Ще пригадую кроки шовкові:
западаючи в темінь,
я востаннє почув,
що це ти підійшла
й прилягла коло мене навік,
у долонях затиснувши
тонесечький місячний серпик.*

*Як шуміло твоє волосся,
як стелилось воно по мені
дні і ночі,
літа і літа!*

*Скільки трав вибухало над нами,
як волали вони до неба
безборонністю стебел,
сотні, тисячі раз
процвітаючи в безвість
нашим лагідним усміхом —
єдиним на двох.*

*Скільки ратей і орд
проскакало по нас,
засіваючи наші серця,
засіваючи очі
насінням достиглого степу...
Лежимо поміж часом і спогадом,—
і світлішає небо над нами,
і під нами глибшає небо.
Бачу з-поза світанку,
як зводиться сонце трилике,
і чекаю твого воскресіння.*

Уставайте, брати,
хто поліг за отчизну!
Недоспівані нами пісні
доспівали вітри,
відсурмивши кістками
на бранних полях.
І заручини наші
зі своєю землею
освятила,
зійшовши додолю,
зоря всевидюща,—
щоби грудка по грудці
рідну землю творити.

ВЧОРАШНІ ПОПЕЛИЦА

Такі ото вуста

Наші вуста
цілі
як вишні

Ми спостерігаємо тільки
як просто на наших очах
гарні слова в інших
обертаються із щита на меч
та з меча на щит

З такими вустами
нам не можна чогось іншого —
нам будувати храм
такий високий
щоб кожного разу
приносити із собою дошку:
доточити сходи

Далина шляху

Над землею,
де ліси й болота,
будинки й базари,
вулиці і вокзали,
височать храми —
і храми.

То собори
доброти і скорботи,
неперервності юного світу
і радості бути,

як рукотворні,
так і ті,
що постали з буяння трав
чи блискавичної пристрасті
неба.

Часто
стіни їхні давно розсипалися,
але храми стоять.

Звірі підходять близько —
і похиляють голови.

Яблука
на гілці, що вросла
всередину такого храму,—
не зірвати.

Вибираю свій шлях так,
щоб переходити
із одного золотого
в інший.

Десь пішов дощ

Десь
а можливо й тут
пішов такий дощ
дощ випав такий
що стало нікому й нікуди
витягати
допіру втонулого —

від самого ранку
я сиджу
за своїм хистким столом
і ніяк не зважуся
доторкнутися
до власного тіла

Первісна спроба

Яблуко по яблуку
беру до рук
і маюю йому спершу очі і вуха
потім наморщений лоб
а вже потім розкриваю його вуста
і знову вгризаюся
в їхню мовчанку

Скількимога простягаю руки
поставивши в коло предмети й дерева
та вишіптуючи заклинання
і знову розставляю їх нерухожими
попід стіни й дороги

Шукаю нескінченних крил
у ласкавого дівочого лебедя
і натрапляю
тільки на невтолимий смуток

Садовлю Бога коло свого вогнища
і змушую його запевняти мене
що небо гніздиться
і в деревах і в травах і в столах і в ліжках
і в поховальному ході

Отак щодня

Ще ніколи
я не втрапляв до себе:
додому

Я вже кидався бігти
на всі боки відразу
а потім не міг дотягнутися
до власних рук

А все це намарне:
щодня я зводжу будинок
не для того щоб жити —
покинути

бо хоч би як намагався
принести до нього маки
завжди знаходжу у жменях
сніг

І потім:
хіба зважишся
увійти й постелитися
не знаючи
чи відчиняться двері
іще раз —
щоб вийти

Коли речі розкриваються

Коли речі раптом
розкриваються в себе
на всю свою незглибимість
я заплющую очі
і притискаю до тіла руки —
я надсилком здержуюся
щоб лишитися цілим

А вони —
лише безпорадні дзеркала
поставлені одне проти одного
що самі розкриваючись
входять одне в інше
і раняться

Ці речі
які саморозкриваються
колись вони захоплять мене
зненацька

Ворони

Стріли напружились,
стріли видовжилися: вразити жертву.
Десь збоку від них
тятива
натяглася — ослабла
чи навпаки:
вже як прийшлося.
Вістрями потягнулися до живого,
та ще в польоті закаркали —
ще лиш долітали,
а він — вже помер.
І з ненавистю та виною
заглядали полеглому в очі
воронами.

Гості в слідах

Там гості сунуть як хмари
понад обрієм низько-низько

Кожен має тарілку порожню і круглу
і двір наш круглий
та все'дно не сумістяться гості із ним —
не по-нашому бачать
і живуть не по-нашому

Ми хату свою заквітчали:
поприкривали стіни зеленим віттям
та за вигін аж вийшли стрічати
заступивши наші ворота

А гості хибкі як пісок
(у них язиків у роті як пір'я на гайворонні)
не змогли вони собою залишитися:
вже коли ми вертали додому —
перекинулися в наші сліди

Побачили гості наш дім —
тут нам більше не жити

У нашому місті — сніг

До нашого міста
не знати коли й кудою
закрався сніг

Вже всі
із середини зіниць до пучок
все болючіше відчувають його білину
вже всі диктори радіо й телебачення
і всі газетні шпальти
від ранку до ночі
кричать
кричать
що у місті — сніг
але ніхто не може його
виявити

Тільки:

варто друзям чи незнайомим потиснути одне одні
руки або ледь торкнутись плеча як обоє білі
і кам'яніють назавжди їх звіддалік обходять на т
туарах і жіноче волосся розростається так що дар
обрізати жене за пасмами снігу невикритого і де
вам трамваям та людям важко в ньому і важко
хати і дзигарі цокотять цокотять не маючи сили с
нитися хоч давно непідтягнені гирі вже лежать
підлозі і вогонь горить і горить боячись ворухнут
а дрова геть уже витліли тільки б не гірше тільки
не гірше і одні жінки народжують підряд без зача
вже мабуть по восьмій дитині а інші роками здерж
ють у собі єдину і ніхто більше не виходить на ву
цю будинки витиснули із себе вікна і двері і в глух

своїх стінах стискаються і стискаються вже кутки рівніші за стіни і мовчки в кожному домі без їжі без сну всі затято тешуть єдиного через усе місто тешуть величезного хреста

До нашого міста
не знати коли й кудюю
закрався сніг:

дні минаються
минаються ночі
але час стоїть

448192

Наукова бібліотека
Національного університету
«Києво-Могилянська
академія»

Ми спокійно куримо

Ми спокійно куримо свої цигарки

Ми позачиняли двері до всіх кімнат
щільно позачиняли
зійшлися у тісному колі
і спокійно куримо свої цигарки

Нам байдуже до отого галасу десь за плечі
хтось там бігає і шарпає дверима
кидається від кімнати до кімнати
і чіпляється до нас:
тут хтось плакав?
тут ридав хтось! —
наполягає

Ми ж бо стежимо пильніше й ще пильніше
кожен за своїм недокурком
обдивляємося власні пальці
розглядаємо підлогу
не підводячи очей
якогога найтихіше струшуємо попіл
і перекидаємо цигарки в зубах — туди-сюди

Ми спокійно куримо свої цигарки
наші плечі не здригаються нітрохи
ми їх стисли
ми втягнули голови у плечі
і спокійно куримо свої цигарки

Чистіше за втечу

Забуто про дощ —
не скінчитись йому

Відчував я
близьке човнові:

на втечу вершилося
тільки зі здогаду мого

Відволікся — цікавий:
тож осінь скипілася
опадає ожинами —

відволікся —
свою насінину впустив
(роками носив)
аж на дно:

потонуло усе
із човном

Як ти наближалася
я ще бачив оце —
та люди забули про дощ
і йому не скінчитися

У падінні

Келихи з медом
закопано в землю.

Ліси горіли, горіли,
та знов по вогню:
тільки попіл,
і більше нічого.

Про ніч пам'ятаємо,—
тож скінчиться день,
і знов лише день
почнеться завтра
із нашої пам'яті.

Та тільки дітей
напередодні нового Пришестя
народжують наші жінки.

Знову позичимо в сяйва
трохи плаского вогню,
щоб так от
засклити шибки.

Безнайменна тиша

*Пам'яті сіл,
вимерлих під час голоду
1933 року*

1. Грудневі сутінки

**Лет
тіні хижака
в провалля.**

**Прочовгана ногами
із-під землі
то тут, то там
луска холодна.**

**Розкидано хати,
як вибілені вітром
щелепи.**

**Нависають
із-під стріх
гостренні зуби
крижані.**

Зловісний час.

**І скільки видно,
аж до обрію,
понакошлячувався
сірий смух.**

**У височеннім інеї
безвихідно
блукають люди.**

2. У безвісті

Глибшають
хати,
як западини,

і вирячають
на туман
великі більма
вікон.

Заносить
гостру клешню
вечірній рак
з вологим золотим піском
на спині.

А глибоко внизу
у кожній
із осель, давноминулих,
безверхих і безстінних,
лежать
часові непідвладно
горілиць
і дивляться у небо
люди.

І коливається
у їхніх пучках
по племінчику.

Метаються,
страхаючись
і безнадійно вириваючись,
тіні.

3. Піщаний голос

Змагання людей і землі —
могили незмінно глибшають.

Чи буде у них світати?
Чи засяє темінь земна?

Піски білозубі довкола,
піски павутинні.

І дерево це,
і гніздо з пташенятами,
троянда дівоча
і перстень, як знак вечірнього сонця,—

це все піщане.

А люди —
вони у проваллях сердець.

Птахолюди у вересні

птахолюди у вересні гуртуються зграями сновигають поміж димів картоплищ поміж чашок із хворим полум'ям (о скільки сюди налетіло нетутешніх високих метеликів що в кожного з них одне крило чоловіче а інше жіноче те ж саме єдине обличчя) птахолюди никають бентежно ще й поміж власних прозорих крил із крилами іншими такими як дощ і так наче йому з полів не знятися кричать пронизливо лячно коли жовтий листок поціляє когось вони заплуталися поміж зіркастих биків що нестямно від болю ревуть і натужно впираються в землю ногами кошлатими які пахнуть ще сіллю морською та не можуть вони ніяк роз'єднатися і розокремитись бо їхня небесна кров вже замкнулася наглухо птахолюди не можуть злетіти бо кожен має у дзьобі те давне-предавне помножене тисячно зерня поросле мохом не згризти його не ковтнути й не виплюнути та ще й жінки забувши про крила даремно махають руками заточуючись мовби над краєм урвища на чоловічих похилених крилах птахолюди сутуляться мерзлякувато клоняться разом з посохлими травами перед туманом котрий налягає все нижче все нижче і безтямно та сумно вдивляючись перебирають у ріллю затопкані — землю ріллею вони відкривали: думали так полетить як на крилах — безладно розсіпані ключі земляні вапняні трав'яні та річкові що до них не торкались раніше улітку і навіть не бачили їх а вони відмикають вони розкриваються влітку і тільки птахолюди у вересні такі безпорадні як склянки розкриті зусебіч — і з дна і з боків — і літо вже марно минуло не стали вони ні Людьми ні Птахами не полетіли і ПтахоЛюдьми тільки зменшились зменшились і зіщу-

лились поміж трав нижчими тихого вересу і вже близько вже зовсім поруч небесний Стрілець Осяйний рога-
тий снується садами летючими наче дим золотий роїть-
ся в пісках золотих проминаючи себе щомиті виступає
він вищий за запах ладану тому йому легко отак за-
блукавши потрапити в когось а ввійде: впадеш аж під
ноги собі і вниз по річках і вниз іще нижче затуляйте
вікна і дітям укрийте очі цієї ж миті укрийте: вони всі
у вікнах а крила іще не за спиною — в серці
від порога до столу
стрибає ворона ай
більшає більшає
ай

Покинута хата

Моєму батькові — на спомин душі

Замкнулось коло,
і розлилися в ньому білі соколи.

Померлий
відійшов
у сяйво.

Проступають
із середини
пухнасті голки інею
і покривають тіло.

Великоока галузка
душі
така пресвітла-світла
схилилася над ним.

Жалобним голосом
сопілки,
наче сріблом,
прокреслює для себе крила.

До чашки із водою
і до хліба
ніхто не доторкнеться
ні день,
ні два,
ані віки:

чиста стіна
у дзеркалі.

Станси

Свобода совісті і смерті,
щодня долання небуття,
і руки в небо розпростерті,
а в них, як оболочка,— дитя!

В пориві давньому — злетіти! —
природний довершивши круг,
землі і вод минуці діти,—
потверджуємо вічний рух.

Невже безслідно забувати
у дальніх далях нам дано
журливий дим старої хати
і з рідним соняхом вікно?

А як же рід, народ, нащадки?
І ким ти був, і ким єси?
Чом світло сочиться з лампадки
десь крізь епохи і часи?..

Лиш ті підносяться народи,
тих не спостигне забуття,
хто за майбутню мить свободи
віддасть сьогоднішнє життя.

І не для пам'яті чи слави
зело проб'ється через прах...
...Шепоче вечір кучерявий,
що Бог ночує у житах.

Жнивна пора

Ці сутінкові вина
уже загрожені осіннім лезом,
твій дощ не зцілить мої рани,—
це тільки сум,
але не благодать.

Іще ти поруч,
іще до мене щось говориш,
та вже слова не долинають
до мого слуху,—

Яке задавнене і нескінченне
оце прощання:
ти відступилася від мене
заледве на три кроки —
і водночас аж на сім років!

Чому вночі здригається твоя рука,
й годинник десь за північ
іде нерівно,—
і западає час так глибоко
за наші всі народження?

Чому дощі безчасові
лишаються завжди аж за порогом,
чому вітри вселенські не здувають
обличчя наші,
звужені до течії цих безсяйних
уривчастих хвилин?

Повсюдна осінь:
поздрівало все до власних меж,

бо враз настали строки,—
а де ж насіння
на грядущі весни?

Настане час прозрілий —
час бачити і чути,
час на слова,
запліднені не хмарами тужливими
і не холодними передзимовими дивами,
а проростанням молодого бога,
час повноцвітних почуттів,—
та хто їх сповнить? —

Лиш вітер розвіватиме
од обрію до обрію
ніким іще не названу траву.

Радій, Маріє!

Стояли при камені ми єдиносутньому,
затуляючи очі долонями:
як багато долонь, як багато на обличчі у кожного!
Боялися зиркнути — і скам'яніти... Підводив той камінь
то одну, то іншу голови,
та обидві були безутішно однакі: камінні.
І в кожній змотаній в сизий клубочок зимі,
що крилась під ліжком, під листом дубовим
чи петляла між вересу,
відбувалися поховання, напливали одне на інше або,
не скінчившись,
починалися знову... Аж раптом нове обличчя —
радій, Маріє! —
саянє обличчя проступило із темряви,
не почавшись нізвідки:
як ріка, що тече без початку й кінця.
І в просторі цього обличчя
одне чайне крило не складається з іншим —
величезним, розмитим...
Опадає повітря — зринають із нього безмежно увись
безверхівні дерева
і церквляться безкупольно полини і сороки,
і навіть моєї коханої тіло,—
усе з нескінченного і невпинного рою
зовсім окремішніх зелених бджіл,— собориться!
Суміщаються речі — радій, Маріє! —
море з морем злилося
і повисло на свічці — єдиною краплею
почорнілий віск геть омита із пальців,
що травинку нічим розчахнули навпіл, не торкаючись,
і вуст, наших вуст —
берегами були вони для порожніх морів,—

та з риб'ячих крил омита весь віск — і сягнути
пелюсток аж обох півоній —

червоної й чорної — засохлих,
закляклих п'ятипало у наших жінок.

Суміщаються речі: оце якраз і ведуть кожного з нас
крізь пустелю

і крилами круків шмагають —

літають ті крила без птахів —
та кожен — і ведучий, і ведений —

ногами пустелю помножує
і розпліскує несамохить за собою

квітку квіткою по рівнині:
і от єдина на цілий світ яблуня один лише раз зацвітає,
лише раз, та ще й коли заманеться, і єдиною квіткою —
буде яблуко світле, не розполовинене на світло і темінь,
що тільки в зернині єдналися кров'ю високою.

Буде світлий плід — і квітка не опадє! Радій, Маріє!
Радій, Маріє! — в твої долоні, розкриті, як брама,
йдуть і йдуть наші всі матері знов дівчатками вічними,
недоторкними,

і земля уся в них, так глибоко в них,
аж минулий пісок, пронизавши піски, що грядуть,
випускає зі спільної їхньої клітки,

яка тепер лиш розпалась,
випускає блакитну птаху, котрій ще довго летіти
до власного зору...

Радій, Маріє! — людина проходить нарешті

крізь рану свою,
що так довго, нестерпно довго збоку від неї боліла,
камінь на руки бере, мов дитину,
і просвічує погляд з його глибини, а там, іще глибше,
ворушиться мисль, мов рожевий язик розв'язує

і розпростовує
божевільно болючу закрученість пелюсток троянди —
радій, радій, Маріє!

Одкровення світла

1

Шляхами попелу, який із глибин підступає під горло,
підемо ми!

Ось він підкочується і зринає,—
так, наче його освятила і благословила в дорогу рука,
що в дитячі серця й олтарі
вкладає високу байдужість
сурм щирого воску,
і села людські, їхні соснові оселі в кінці всіх шляхів,
крізь двері яких можна тепер то ввійти, то вийти —
і туди, і назад —
уже навіть без болючих нагадувань пам'яті власної
і зойків усіх, кого зраджено цим,—
хто стремить завжди уперед,
угору, ще вище, ще вище,
в одному лиш напрямі,—
так от:
ця рука, що їй рана жіночого імені перснем сіяє,
населяє всі села людські
роями метеликів білих!

А попіл підходить, ще мить —
і завалить простори нашого суму:
відчиняйте всі двері
і столи скатертями покрийте,
бо відтоді, як ми почали цю суцільну війну,
що їй розмивати даремну множинність речей,—
сонця їхні витекли з них,
а вони не пішли за ними по сліду! —
і змивати минулі розмови
звйованих ніжно ромашками з чистого холоду

і цвітом ще меншим:
по той бік часу — запашним, а тут — неузримим,—
нам ще не вдалося ні разу
оминути високу прозору вечерю,
на якій свічки пломеніють,
не танучи і не згораючи,
бо ми геть забули про віск.

На цьому бенкеті мовчанню немає зради,
і тільки один, найсвітліший з присутніх,
щоразу підводиться легко, як повів,
посеред часу з-за столу
і вже, коли він на відході далеко,
далеко і бачимо:
у нього зі спини пробивається рвучко
ссяйновихристе пір'я!

Прекрасні й високі шляхи цього світлого попелу,
який із глибин підступає під горло
і виносить вище над гори,
вершини яких захищені
долонями потопельниць дзвінких і чистих,
котрі нічим захлинулися у своїй самоті безплинній;
вище понад букети орлів незавершених:
починались вони щоранку із точки дзьоба,
та день завжди ухилявся від себе,
розсипавши пір'ям рослинним по осені
вітер пронизливих злётів;
вище понад диких кіз серед білих чашок,
які повгрузали ногами у дні омертвілого фарфору,
коли гілка часу відхилилася;
і вище понад серця всього суцього —
і відійшлого, і прийдешнього,—
що сяють забуті на вітті одвічних лісів,
як повінь спадає і відхлинає;
вище, ще вище цей попіл виносить

шлюбну квітку,
що їй пелюстками
початок риби і світанкові заграви
білорогого духу.

2

Але вечері світяться, мов виноградні грона,
тривають і далі:
кожен велично і свято мочає свій хліб у свою олію —
вона цеї миті лячно заплющує очі! —
і за спиною в кожного купи обручок палають,
а дим від цих кострищ повторює лиця, котрим не бути:
обручки розпались давно,
ще тоді, як у кожній із них
садами літала зозуля біла,
та ніяк не змогла долетіти до краю весняного цвіту,
не змогла досягнути останнього саду,—
ростуть ті сади по колу.
Мовчання незмінне,
один тільки я наважуюсь з острахом
(знаю, як прийдуть знайти сурмача поміж нами,—
ніхто з нас не матиме
пророчистих вуст,
а в мене не буде й обличчя),
і все ж я наважуюсь
не в пору продовжити розповідь,
якій не було початку ніколи: «...кажу вам,
бо я пам'ятаю, мій Батько —
його я по-справжньому так і не бачив,—
ми з ним розминалися в світлі! —
отож мій Батько виповнив обрис мій вічний,
мене проявив, щоб я міг увійти у світло,
й тоді я уздрів наді мною блакитні бані
і вчув його голос, мені проказав він,

аби я тут жив, не виходив ніколи
й нічого не рушив.

Тільки ж я не послухав — поверглася Церква:
і ось біля мене
моя дружина з уламків повстала...»

3

Проявиться час —
і жінка вже не прийме на ложе своє,
ложе, що його дощі оминали,
а птиці сторонні,
які не змогли і не зможуть навчитися в небі літати,
склювали на ньому, на білому,
де цвів собі мед,
та нікому було ті квіти побачити,—
отак цвітіння й загинуло марно
без кольору, без пелюсток,—
склювали ті птахи всі зерна.

Проявиться час —
і жінка зродить від доторку того,
хто поверне
в кожне дерево,
в кожну мить
і в кожну піщинку
їхні сонця,
зродить вона, покїрна і тиха, дитину,
яка нарешті витрусить
із бутона своєї душі
увесь непочатий сніг.

Проявиться час —
дивні зорі підуть на землю
і назустріч їм

із землі піднімуться інші,
кожній з цих зір у пучці
її власне ім'я,
повернене їй бездонним пломенем,
тріпотітиме...

А поміж ними храм із пісні такої,
наче б усі кораблі та вітрильники
сягнули нарешті своєї мети єдиної —
пробувають у серці!

І земля поміж ними співатиме,
як наречена в позначках весільних бруньок,
і підуть вони всі під живлющі дощі
і стануть з ротами, дощами наповненими,
і зачнеться глибоко в кожній
всевидюча лілея.

Проявиться час —
світлом, замкненим на сім ключів еси,
світлом вільним, летючим будеш!

СОНЦЕ ТРИЛИКЕ

Український вертеп

Колядники завжди верталися з вирію,
як предки, поставши із мертвих, приходили в гості.
Приносили короб із хмарами, снами і звірами,
щоб ще раз відбути життя на помості.

Додому вела їх звізда навпростець, над снігами,
і падала теплим обличчям господарю просто в долоні.
Як радісно йшли! — хоч не мали землі під ногами,—
волхви добіблейські — лишившись у смерті в полоні.

Це магія давня — схватись від смерті за ляльку,
що виструже майстер (доречна ще й схожість портретна!),
та, щоб захистити від лиха, пристріту і ляку,
замкне усі душі навечно у скриньці вертепній.

Ту скриньку таїли в криївках поганського раю,
куди відлітали птахи, де трава зимувала із листом.
Коли насували, немов з того світу, сніги з-за Дунаю
тоді Коляда вигравала-котилася полем сріблестим.

Вертеп оживав, як у вулику рій,
для вселенського дійства
щоб знов чародійно минуле з майбутнім з'єднати:
співали колядки, сонця і голубок ліпили із тіста
і в небо пускали — будити весну коло хати.

Та князь Володимир навів пастухів з Віфлієма,
що дев'ять віків несли вість палестинську про диво.
Народ у Дніпрі похрестили з плачем, і кадила черемха.
Язичницькі душі ляльок похрестили
за кількасот літ святобливо

Тоді до вертепу прибилася діва Марія з Ісусом —
їй місяць навітлював стежку,

а тьму насилав надовкола цар Ірод.

Тепло ще живе, ще корівка жує...

Запорожець підморгує вусом,
що Смерть тут невладна,— їй вдруге не сповнити вирок.

І янгол тріпоче крилами, як полум'я свічки

на людному вічі,—

багріє крайнебо іще з давнини,

і світанок займається ясен.

Всі ждуть не діждуться урочої стрічі,

коли три царі із дарами приступлять до ясел.

...Було — і минуло.

В покинутій хаті дяка, на горищі,
мороз оселився у стінах вертепу,

шурхочуть у сіннику миші,
що кинулись врозтіч ляльки — і застигли...

Кому це все треба?

Хтось ніби колядку заводить різдвяної ночі?

То вітер хурделистий свище...

І тиша повсюди. Лиш тиша по тиші.

Ця тиша сягає до самого неба.

Холодні озера

День при дні уривається нитка,—
так сонно прядеться
із сіверу цвіт.

Було не питати
ні в кого:
чому так багато озер?

Бо люди нараз
(чи не первозданність
згадавши?)
розтанули геть,—

тільки хвилі вглибають
у їхніх слідах піщаних.

Та полишалися по узбережжях
самі рибалки,
такі старезні,
що їхні тіла де-не-де
вже ніби лускою
укрилися.

Білопелюстий вітер
оголяє серця
і пронизує землю
своїм летючим гіллям.

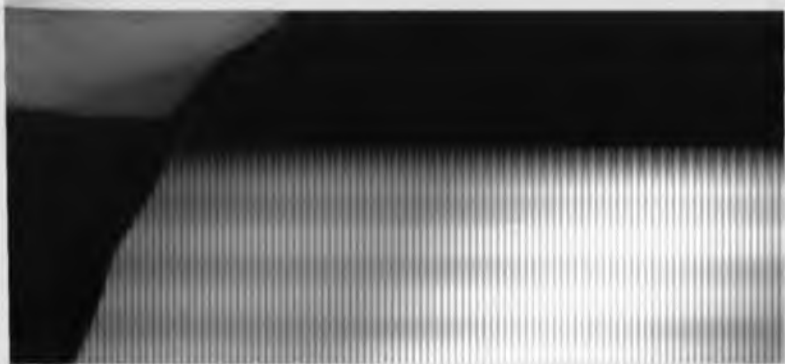
Прожити життя —
немов продивитись у воду.

Гуцульщина

Трембітарі помирають,
і вслід за ними
помирають бездольні трембіти.

Хто тепер поскликає гуцулів
на Великдень — на час воскресіння
із вершин і низин,
з полонин і лісів,
з нетутешнього раю,
потойбічного смерку?

Із сонцем плескатим,
пласкими оленями і трикрилими церковицями,
списана вся на писанці,
котиться колом Гуцульщина
поміж погребних горбів,—
і нишкне у травах.

Козак Мамай

І цей степ без овиду — твій назавжди,
і кучерявий оцей холодок, як від райського дерева,—
тільки для тебе,
і кінь вороний із весільною квіткою в гриві —
тобі одному.

Шабля, пощерблена об лезо історії,
посміхається криво в твоїй руці,
і кобза прилягла тобі на коліна,—
як наречена срібноволоса,
а кварта медовухи у бутлику на моріжку
замислилася глибоко й золотисто —
аж до самого дна.

Так во віки віків,— і янгол із сурмою у піднебессі:
на картині, в куточку,— став поглядом весь,
став очима небесними,
а отут, над нами, пролітає, мов птах.

Не відцвітають зілля й не шумить ковила,
сонце застигле не сходить і не заходить —
у степу без овиду.

Не шепочеться вітер із візерунчастим листом,
і синиці гнізд не звивають у буйному гіллі,—
бо дерево райське.

Кінь не креше копитом і не ірже,
не співають прощально світилки із дружками,
і в похід виступати ніхто не скликає,—
стороною минає життя.

І шабля тужить за давньою тишею
нерозкритих залізних родовищ,

і німує кобза всіма срібними струнами
ще й усім невтішним мовчанням срібла,
і осіла на дно медовуха, затаївшись від страху.

(Звідкіля це мені у вікно залетіла
така величезна пір'їна?)

Змальований на папері й на полотні,
та ще й трішки на нашій мислі,
три віки просидів ти під деревом,
просидиш, либонь, ще не один.

Ні к чому тобі кінь і шабля,
щоб за свій народ заступитися,
ні для чого кобза та бутлик —
як без голосу заспівати,
як без радості веселитися?

Так от і дивиться вічним поглядом в наші душі,
що линуть біло по білому світу,
козак Мамай.

Лист із дому

Конверт застарілий, давній. І трохи зжовклий.
А штемпель і дата свіжі: відіслано лиш позавчора.
Зворотна адреса чомусь недописана... нібито з дому...

Від кого?

З близької рідні на селі вже, здається, нікого нема,
вже батьківську хату, мабуть, розібрали... Безслідно.
Нерівні, невпевнені літери — схоже на мамину руку! —
вона так писала колись... Дуже-дуже давно.
Чи недавно?

Бо місяць такий же, як був у дитинстві —
червоний і круглий, утупився в душу крізь шибку,
і нікуди в світі від нього сховатись... Безсоння
таке ж мерехке.

І аркуш у косу лінійку.

Слова то видніють, а то пропадають:
і цієї весни знов до нас ніхто не приїхав
ми ждали усіх вас на поминальну неділю
або як у нас по-поліськи кажуть

на радовницю чи деди

може ти іще не забув не забув
а сама я вже бачиш забула на які саме поминки
може це на хомин вівторок
ми прив'язували до сволока
на довгій мотузці коржа серед хати
а ви малі тоді бігали туди і сюди
і з розгону набігу відкушували від нього
може ти іще не забув
це робили весною як місяць ставав уповні
ми ждали вас і знов ніхто не приїхав
а тепер уже пускали людей на кладовище

бо тоді не пускали як хмара

пішла на нас із Чорнобиля

казали не можна сидіти надворі

тоді поминати не можна було

а чи всюди не знаю

приїздіть хоч тепер

тут так тихо і гарно

вишні вже зацвіли чую люди садять картоплю

хміль чомусь обірвали навкруг *ще тієї весни*

як з Чорнобиля хмара пішла

кажуть більше його на Поліссі ростити не треба

тепло стало все добре

от тільки наші могилки із батьком

бур'яном заросли полином

приїздіть вже не страшно

це все.

Застарілий, поживклий конверт.

І місяць, і штемпель якийсь нечіткий.

Гойдається корж на мотузці —

з дитинства.

Вічная пам'ять

Рука робуча
врешті розкрилася
пріркою

Не сховатися тепер
за найтоншу стеблину кропу
чи в найглибшій тіні від чашки —

тепер у жодній речі
в усьому світі
ані краплини нашої крові

Це час відходу настав:
зяють проваллями соняхи
навколо призьби

і животики бабок і коників
розплітаються
в урвища

Вічная пам'ять по тому
хто пройшов бездоріжжям вірним
а смолки й не сколихнулися

і ще вічніша —
хто на світ розпросторившись
зник у собі незаймано

Над рівниною

Над рівниною
німі квиління —
і беззоряні
і беззорі

Тільки-но я проявився —
порушився овид
і звизившись
звідусюди стиснув мене

Відкрилися минулі:
ці люди
(а озера та луки
як їхні тіні)
народжуються сплячі
і переходять у смерть
непробуджені

Пронизливо так
кричить якась птаха
настільки чиста
що їй ні за що зачепитися
і оселитися ніде

*Моїй поліській землі,
враженій радіацією
під час чорнобильської
катастрофи*

Земля за колючим дротом,
земля позбавлена волі.
У плинних древлянських широтах
сосни вклякають поволі.

Куди, куди ж ви тікали?
Куди піски течуть під ногами?
Вп'явся коренем п'ятипала
ліс у ґрунт чи у смерть знетями?

Які прозорі ці села! —
Все життя проглядається наскрізь:
у надхмар'ї — жалобний веселик,
у цвітінні — скорботний настрій.

Жив тут Волос нишком донині
серед стад і зірок Волопаса.
І слов'янські боги невинні
з нами яблука їли на Спаса.

Льон і пісня до неба тяглися —
небо синьо днювало у нас на оборі.
Виглядали із хащів, з гущавини листя
лики предків — святі і суворі.

На горід та у двір з непроглядної висі
крапав мед чебрецю, натікали з-за обрію зорі.

Чи ж не зрадили ми свою землю? —
ще й у горі залишили потім.
То чи ж я відчахну від душі й відокремлю,
просвітленну кров'ю і потом?

Чи простиш нам, земле пречиста,
що тебе прирекли на засуд?
Плин літописів, тьма літочислень —
все це викреслено із часу.

Розсоталась давно від негоди
по дворах запустілих білизна,
як хоругви безлюдного ходу
в полином полоненій вітчизні.

І бездомні здичавіли коні,
та знайшлося лоша цього літа...
Крізь порожні очниці віконні
їх пасуть назирцем лиш ікони,
по кутках забуті, та вітер
хоч не знають, чи довго їм жити?

Ти чия, моя земле, чия ти?
І чиї милосердні очі
із досвітніх глибин зірчатих
надивитись на тебе хочуть?

Поки знов ця земля зцілиться,
проминуть і віки, і народи.
Мушу ждати. Незнані побачивши лиця,
затамую востаннє свій подих.

Ліси і села за дротом,
і тяжко зітхає глина.
Перед Поліссям, стражденним народом —
стаю на коліна.

Перед глибиною ночі

Страшно
надивлятися на ніч на череду
що заходить в село —
вранці боятимешся вийти із дому
і боятимешся ще дужче
прокинутися на погук пастуший
з луговою густою кров'ю

Страшно
поглиблення ліжка і поглиблення ночі
і страшно в цю мить вирушати
від столу до постелі:
он мати моя
який уже рік
ніяк до вікна не дійде
щоб побачити
чи цвіте вночі вишня
чи стоїть і вночі під хатою

Страшно
засинати
не взявшись за руки
і не поставивши біля ліжка
хоч склянку води на пам'ять
щоб уранці вхопитися
наче за соломинку —
і виринути із ночі

Жоржиновий Христос

Задля жоржинності —
жоржиновий Христос

долонькою маленькою
геть відгортає землю
від коріння жоржин

Жоржиновий Христос
з Початку воді
набирає в обличчя своє води —
поцілунками обмиває
пелюстку за пелюсткою
жоржини кожної

Жоржиновий Христос
тут зовсім не зацвітає —
без листя
без кореня:
у пуп'янках весь

Спиш, мов злітаєш над землею
і в луках сієш сни свої.
В імлюю впіймані алеї
хтось ронить зоряні рої.

Вночі блакитніє тривога,
серця, що більші за світи,
синіє погляд Козерога,
як в небесах ширяєш ти.

Ані до сонця, ні до бога —
летиш до себе крізь віки:
окрилася ввись дорога,
вода звихрилася з ріки.

Усе це вгору, вгору лине
крізь м'яти сріблосору гать...
Чи заночуєш на калині,
щоб мене ще раз пригадать?

Хай місяць безвісно співає
про вищі хмар гінкі сади:
життя і серце — все безкрає.
Спи і не спи. Лети і не лети!

Тополя

*Хто ж викохав тонку, гнучку
В степу погибати?*

Т. Г. Шевченко

Сама-одна серед степу,
за віки зрослася з мовчанням
і корінням, і кроною.

Темної пісні слова
гуснуть, наче смола,
сльози пахучі збігають
по древній корі:

Шевченко постановив
мене отут, серед світу,
як могла я іще діувати.

Брати

Із соколами спимо у снігу
в перетині рани єдиної
(із себе поранений всяк — без жодного доторку зовні)
і слово що нам за ім'я
своїм образом вище за кожного:
до краю заповнивши тіло величними крильми —
їхні тіні прозоріші дня —
воно розпростерлося вдаль поза нами

Так стало — і скільки було з-поміж нас! —
що боялися себе явити на світ як на смерть:
сторонні ці майже істоти із моху
запрагли глядітися в кров нам неначе у дзеркало
Так стало — багато ховало обличчя свої
за порожнім камінням

Вони й не гадали: від того каміння униз опадатиме
а з ним їхні лица все долу спускалися
і безвісти зникли

Якби ж не брати! — Бо погибель одного
відлунує іншим в серцях знай обвалами
порослими листям виновим із числами змішаним —
Говорять: то ріки могутні
(у нас свій початок беруть і впадають у нас)
зриваються з вуст — ой черлених! — у соколів тих
котрі у виру захлинаються
з нас — як проникли підступно! — вимиваючись геть

Прокидайтесь брати! Вже очистились ви
тож тепер лише поруч постанете
з деревами одвічно хмарними
без ляку —
на вашій суті вони не відіб'ються

Погоня

То вже тікає не косуля,—
то свище між дерев
рогатий вітер.

А смерть слідом петляє
на чотирьох тремтливих ніжках
в сполоханому руні.

Вовки відстали,
і продовжує погоню
із останніх сил
дух вовковийний,
вирвавшись із тіл.

Львівська старезна бруківка і дощ
давній дощ — полохкий і цибатий
як чернець-францисканець що mirabile dictu
блукає завулками від часів Костянтина Корнякта
а може й давніших — коли короновано місяцем раннім
ще й місяцем галицьким Юрія Першого сина Лева

Цей дощ пам'ятає донині в обличчя та ймення
отих сміхотливих спудеїв і братчиків
від жартів яких галичанки русяві на площі Ринок
паленіли як мальви червнені — медянисті такі галичанки
аж на їхніх подолах розквітали до того не бачені мальви
а леви спросонку лукаво на те позирали впівока

Ті леви камінні розлігшись круг ратуші
позіхають собі на світанні ліниво —
потомилися стільки віків стерегти непорушно
власні тіні що навколо них кружеляють і тіні
які оселилися здавна в галереях костелах наріжній аптеці

Он проходить крізь натовп святий Лука
той що з євангелістів — іде від каплиці Боїмів
ніким не впізнаваний
з фоліантом грубезним на мідяних застібках —
і в тій книзі записано все по пергаменту
що судилося цьому місту і чого йому не судилося
і тепер і в переказах і в історії і в легендах

Цілу ніч в старовинній аптеці не гасне вогонь —
там зібралися знахарі та відуни

* Дивно сказати (лат.).

причащати залізним вином всіх тутешніх домовиків
розбирати забуті рецепти по цифрах та літерах
і варити зілля на безсмертя на вічність
для тебе печально усміхнений Львово

Хтось знічев'я гортаючи книгу гостей
натрапляє і довго вичитує напис
що колись років двісті тому тут залишив і я —

Віктор Кордун

Чирвовий вечір

Циганка не стара, а давня,—
уже в душі у неї вечір,
і вся вона якась посутеніла,—

коли втікала від дощу,
з якоїсь карти
злинула на стежку
чирва
великим і багряним серцецвітом.

Спинився дощ оторопіло,—
зімлилася циганка:

клубочиться в тумані
невиразний місяць.

Волає німо пустотою сімка,
даруйте, шістка
ще тільки-но чирвова,—

а нині всі в колоді
чирви
постали місяцями
і звихрилися в небо.

Не засюрчав на цей чирвовий вечір
жоден з цвіркунів
у мокрому,
загубленому
за недосяжним горизонтом,
осілому і оземлілому
містечку.

Армагеддон*

Битва без нас, без наших царів,—

вони вже повергнуті, вже їхня смерть
осипається цвітом терновим додолу:
кінець часів — і мечем відсічено.

Тільки гетьман Петро Сагайдачний,—
що ніяк не може змиритися
із терновою білою долею,—
то розквітне гірко й відчайно
на тонкій і колючій гілці,
то наб'є під кущем свою люльку

міцним тютюном —

прикликає козацькі полки,
що давно полягли на далекій Україні.

І луна розлягається вдень і вночі
від гори палестинської, від Мегіддо
аж до круч придніпровських:
від тужливого голосу никне трава.

Цей світ минає за мить —
і триває одвічно.

* Міфологічне місце есхатологічної битви народів
в кінці усіх часів.

Передзим'я

На захід сонця простяглися
перисті довгі хмари.

Шипшина поривається злетіти,
як нахолола горлиця із-під вікна:
лишень боїться випустити
з обвітреного дзьоба
останню червоновиду ягоду.

Враз наїжачилися сутінки,
тремтять пограблі пальці,—
ніяк не можу запалити
вогню у грубі.

Все стежу зачаровано
за величезним присмерковим птахом,
розлитим серед неба.

Бджола Магдалена

І настає такий час, коли ні жити, ні вмерти —
і день не минає, і ніч не відходить.

А десь отам стороною, аж ген стороною
розтікається дрібно по берегу ночі бузок,
доцвітає тьмаво бузок у дні й поза днем:
і все водночас, і все неминуче.

І застигла бджола не летить на суцвіття нічне,
не сідає бджола Магдалена Марія
на тривожне суцвіття полудня —
зависає над скалкою скісного неба.

Та не дай мені, боже, так безсонно й безсмертно
у дірявих сотах часу пробувати!
Отверзи моє серце іще раз, і уста отверзи ще глибше:
на пророслий підземно голос біла тінь твоя наступає,
хмари в горлі моему — і хмари.

Не здолати мовчанням пекельний дощ,
не схватися в тишу смерті,—
пражиття натікає в мох із пробитої цвяхом десниці:
і бджола Магдалена із неї.

Книга Еклезіаст

Вже скільки віків мовчить Проповідник,
чи все він сказав при зібранні народу
про довічну марноту, про безнадію? —

І народжуватися, і не народжуватися — однаково,
і жити, і не жити — однаково,
і думати, і не думати — однаково,
і творити, і не творити — однаково:
навіщо ж він завдавав собі клопоту
шукати слова найвлучніші і трудити язик перед натовпом,
навіщо списав ці слова у книгу?

Чи варто просити Бога продовжити віку,
щоб прожити довше на день, на рік, на ще один вік? —
Хоч би скільки прожив,— та не зможеш нажитися.
Чи варто множити статки, дбати про добру пам'ять,
що залишиться по тобі серед люду, зілля і вод,
серед сущих усіх отут і серед усіх потойбічних? —
Адже все буде віднято в тебе останньої миті:
і твій погляд — порожній, і слух твій — порожній,
і порожньо в жменях порожніх,
навіть смерті своєї у них не втримаєш,—
бо нічийна вона і всіхня.

Цілу ніч я просидів мовчки наодинці з Еклезіастом,
і коли крізь біблійську імлу забуття і зневіри
проступило знов юне й незраджене сонце,
як зраділо цвірінькнув горобчик за сірим вікном! —

Хтось незримо із-позад мене
перегорнув останню сторінку —
і книга закрилася.

Я відчув: настає невідома епоха.

Полишити все

Не пережити землі,
не продовжити ані на мить цвітіння,
не виплакати усіх сліз,—
тільки полишити все.

Хай вода прозоро сміється бульбашками,
хай відходять м'яко ліси по свіжому мохові,
хай прокльовується гайвороння із потемнілого сонця,
хай дівчата хмільно палають на безлисту печаль,
хай поглиблює себе отьмарене світло зникомих жінок,
хай хтось вилузує лагідно достиглі зерна грудей,
хай сіль виповзає погрітись на сонці,
хай через віки хтось добуває прикраси зі смерті,
хай сніжинка узорно карається,
хай давні тернові міста пускають наброшені пагони,
хай вуста непоранені течуть червоно струмками,
а спраглі — нап'ються тільки із власних глибин.
Хай все буде так — полишено.

Запасти у трави —
і нічого не чути й не бачити,
лишень світлішати і світлішати,
аж поки все це мине:
і життя, посічене днями,
і смерть, помножена ночами.
Стечуться у серце назад мої ріки,
зійдуться ліси і птаство злетиться моє,
і все це — тишею стане.

Давні криптограми

1

Дзвін присмерковий тане:
звідкілясь аж до мого серця
через лани і галяви
світла тінь чиясь простяглася,—
лине по ній догори
миготливий хор світлячків.

2

Теплий вересень,
дивний вересень,
а в очницях kwasолі
повно білих замерзлих сліз.

Кучерявиться час над тином,
де виляса kwasоля по тичках
вгору, вгору — до неба.

Тільки де та межа,
за якою воно починається?

3

Урівень із квітами

Очі дітей
урівень із квітами.

Намагаюся не забути
поміняти воду
в склянці свого букета.

А коли дівчатка і хлопчики
повкладаються спати,
виходжу до їхнього квітничка
і обережно своїми руками
видовжую кожну стеблинку.

4

Подорожній збився зі шляху
назавжди:

зиркнув ненароком
відверто
на листя осик придорожніх.

Зімкнулася зелень за ним
так глухо,
наче круги розійшлися.

5

Хотів я
весь світ запалити,
щоб він пломенів, шаленів, летів,—

і зайнялися
тільки свічки.

6

Крізь шибку,
мов крізь тонесенький
льодок вікна,
герань дарує дневі
свої червоні рани.

65

Клепає дід надворі
пополудні олив'яне сонечко,—
на сизий вечір
і на тиху старість.

Життя і день ідуть на спадок
у сивій млі:
прозоре сонце в ній — і місяці прозорі.

7

Морський вітер

Тонуть
краплі блакиті

(чи ними дивиться море?)

у велетенському пір'ї совиному,
розвихреному аж до обрію.

Зав'яз цей птах у піску
і б'ється крилами.

8

Мітинги, гасла, плакати,
щоденні маніфестації,—
народ юрмиться довкола...

Здається, що я вже бачив
таке давно —
із Вавілонської вежі.

Повня

З довгих стебел,
 наче з довгих горл,
 вгору, вгору —
 і аж злетіли:

на довгастих очах
 за обличчя більших
 місячно блимають
 жіночі голівки
 над полем полинним.

А зорі вглибають
 в небесній імлі —
 і блякнуть.

10

Біжать із темних сіл
 на станції, на полустанки
 до вранішнього поїзда
 дядьки з тітками, —
 женеться ніч за ними
 і поля женуться:
 хапають втікачів за поли.

11

Осіння глибина

У дівчаток беззахисних
 перед блакиттю неба
 синь очей розтікається
 дощами, дощами.

Тануть їхні обличчя,
немовби не можуть вистояти
серед кручених паничів,
які сплющуються на ніч.

Йде осінь вглиб,—
згортаються ліси і луки.
Прозоро як! Прозоро
і тихо ще й претихо,—

немає вже тебе.

12

Чую знову:
в кожній із речей —
то тут, то там —
починається
тиха Таємна Вечеря.

13

Біль голови

Дві ворожі стихії:
каміння і квіти.

Маятником хитаюся поміж ними
і розводжу якнайширше очі,
щоб стежити
за тим і за іншим
щомиті.

І ніколи не вщухає біль
тієї рани,

яку вони призначили в мені,
щоб завдати
в яку завгодно хвилину.

14

Бабине літо

Навколо солома і павутиння,
але цілого вітрила
нам не дочекається.

15

Ранкова ваза

Уранці ти вихлюпнула
через підвіконня
разом із прив'ялим букетом
рештки минулої ночі.

Ще мить якусь
танула за вікном
хмарка темряви.

Де ти зезла нараз?
Лукаю, заглядаю в усі кімнати,—
і ніде не знаходжу.

Сяє прозорий
і свіжий кришталь
у вікні.

69

Мороз візерунчастий
за дверима знадвору,—
одвірки потріскують лячно:

ніяк не протиснеться
хтось величезний і білий,
та зовсім невидимий
в хату.

Чуже свічадо

Нахилився
я над твоєю глибинню,—
і вона
не віддзеркалила мене.

Розстріляні

Щоб захиститись від ночі,
кожен підніс до очей
по десятку свічок,
а виходить:
вони не для того, аби світити,—
для самотнього власного похорону.

Половинчасті розкриті рани
кидали їх на розкриті половинчасті дула,
щоб стулитися в цілі червоні квіти,
яких зсередини ворують
свинцеві бджоли.

Через тисячоліття
зворухнулись вуста
голови Іоанна Предтечі
на срібному блюді,
наче вітер зітхнув:

— Саломея...

Тінь польоту

Так довго
не думав я
про твоє обличчя,

що аж поволі, поволі
жоржинові пелюстки
попадали з нього.

Безборонні обличчя твоє і очі,
тепер наче тінь польоту
призахідна,—

її впіймала дитина
разом із м'ячем
оранжевим.

Яке довге і звивисте плавання!
Скервую свого човна до імлистого берега
підземного сонного Стікса.

Крізь молочний туман
проступають залюднені пляжі:
спить Ахілл на піску під щитом,
а сліпий Гомер схилився над ним
і по тому щитові вичитує долю Еллади,
Аріадна довговолоса змотує свого клубка.

Щосили назад відштовхуюся:
цей берег — не наш.

22

Блажен, хто усміхнувся після смерті.

Веде нас вдаль душа
покрізь припливи і відпливи крові,
покрізь пошерхлі дні і пелехаті ночі,
покрізь буття подвійне,
крізь яву і крізь сон.

Аж ген на тому березі блакиті
гукає хтось, махає нам рукою.

Чим ближча смерть,
тим далина чимраз прозоріша і глибша.

Блажен, хто усміхнеться після всього,—
золотокрилі гості налетять,
їм по медянику дадуть на помин.

23

На віки вічні

Світло душ промайнулих,—
тепер воно стало місячним,—

72

ніколи не згасне
в оселі дитинства:

і коли вже не буде і сліду по ній,
свійний прямокутник дверей
навмання
поверне додому.

Мій син підставляє долоньки
під невидимі капезі,—
саме отут і крапало
колись зі старої стріхи:

дуже, дуже давно.

24

А далі — тиша:
я забув,
що саме я
сказати мусив.

Можливо,
ще колись і пригадаю,
як народжуся вдруге.

Кущ вогню

*І коли ця поезія з часом,
що все згладжує і доповнює,
перетвориться на цілком непрочитуваний текст,
як ронго-ронго з острова Пасхи,
тільки тоді, мабуть, можна буде
поставити знак рівняння
між тим, що бачив і чув,
про що здогадувався,
і чого не зміг отут висловити.*

Автор

1

Серце, спинися на мить — я до світу прислухаюсь.
Де та межа неловима, за якою немає
вже ані нас, ані світу? Де ота глибина із глибин,
із якої весь світ виростає кущем яснозорим?
Вітре мій, душе безодні, куди ти мене завиваєш,
як мить, що від гілки часу відчахнулася,
дим із кадьниці древніх, що приблукав аж сюди,
вічну зернину непередвісного проросту?
Де той чорнозем духовний, де та рілля безгрунтова,
куди мені впасти? Адже стеблина не знатиме,
звідки вона почалася! Серце моє, ти як одуд на дереві,—
набирайся життя і любові — хай тобі стане на вічність.

2

Час настав — і сповняються строки,
доростає життя до своєї межі,
плодоносить надією бранки,
що виходить з чужого намету

просто в зоряний безмір і вдихає далекі дими
не домівки своєї — душі спопелілої.
Нам у снах, у печалях, осмерклій скорботі
на чужиницькій рідній землі
мерехтливо світять нічні метелики,
як гінці від забутих колишніх походів
із вістями ще з ери Даждь-бога
про повінь сліпучого саява загибелі
прасинів молодого русявого сонця
та про скору і радісну повідь
воскреслого житнього світла.

Вранці все виповняла тиша,
але хтось прийшов із доби сарматів
і привів із собою пророка,—
як він дихає важко,
як він важко ступає
крізь віки і погаслі сонця!
Лунко гупає в кожні двері
світлочолоий пришелець зі сходу:
— Відчиняйте! — кричить. — Відчиняйте,
бо життя полином заростає!..
Чи почуємо ми це волення? —

У медах золотих візантійських
потонула давно безневинна Софія
з куполами, заблудлими в небі.
Десь вітрами церкви задуваються
і маліє неділесній ладан,
місяць замкнений в нашій історії
з буйногривими днями й письменами снігів.
І великі натовпи в сутінках
не можуть ніяк пригадати
те одвічно єдине слово,
яке завершає вселюдське речення.
І немає ніякої ради на кохання і страх.

Живемо поміж ними, немов поміж небом
і ще одним небом.

Ольго Мудра, княгинє крилата,
скільки ще поколінь і цвітінь
прилітатимеш ти зозулею
зі своєї прадавньої смерті
на поліські луги і діброви?
Ти жоною була не для Ігоря —
для терпкого древлянського місяця.
Він і досі блукає невтішний
без коня, без меча і шолома
над нічними слов'янськими землями
і шукає твого вогнянистого сліду
там, де туга палала сто весем підряд
і металися злякані ворони
поміж смертю і поміж життям.

Ми зростали з лісами і травами вкупі
і разом із ними колись поляжемо,
адже ж ми — не народ,
ми — розвітрений кущ вогню,
де світає бог-меч на козацьких могилах
та могилах усіх полеглих за долю своєї землі
від прадавніх часів аж донині.
Поспліталися пламені в гострому герці
і вирують довкруг вогнянистою грою:
тут Байди Вишневецького вольниця вольна,
плинуть в небі, розлитому скрізь понад нами,
байдаки отамана Сірка та Івана Підкови,
і кіннота Богдана Хмельницького
скаче рвійно у хмарах багряних.—
І біжать по землі перегонисті полиски й тіні
і тривожать предківські сні мовчазні
і розхлюпані наші душі.

Ця поема
не мною складена,
я не знаю усіх оцих слів
і не відаю,
що вони значать,
бо коли ми говоримо: море! —
і згадати не можемо,
як стонадцять віків тому
вийшли з нього,
що тоді означає для нас вода?

Ця поема
не мною складена,
я не знаю такої тиші,
що заповнює паузи тут, між словами.
Може, так от і дихає
рідний народ?

Хай святиться твій мир і спокій!

Відхилення

Останній дзеньк одчайдушного дзвону
отямив мене. Я спав непробудно так довго,
аж був глухий до сирен, до брязків новобудов
і до кроків,—
лиш подзвіння хапливе й уривчaste чув я спросоння.
Мілкий той сон без наливного зерна
і ціле ество моє враз пронизало болюче, як опік:
моя земля вся засипана попелом!
Як сталося так, що він із нас вирвався?
Як сталося так,— адже вогню й не було:
і захлинаються попелом села...

Це, видно, наші сяйні дзвонарі,
це наші дзвонарики, що мали дороги у власних серцях,—
необачно ізбочили, побрели степовими,—
запалися в днях
та й погинули... І там далеко над ними золототисячник,
що й сам дедалі дрібніше, гірку сурму взяв до рота
і плаче малиново. Десь над ними
брусниця скрапує в мох. І під небом низьким,
вся окутана хмарами і лісами затінена,
слідами ягід опалих сліпує Волинь.

А тут, на руїнах твого сизоперого міста,
я плач твій чую ревний, неvtішний...
(Чи ж не зауважував я й раніше
нескінченність різнопросторів
у відчутному нами просторі,
нескінченну множину дивоміст у нашому місті:
оступитися варто — і вже додому не вернешся.)

В одному із раннях віршів «Безперервна війна» я писав,
що бачив навіч не раз, як серед білого дня

то в метро, то в кав'ярнях, то в парках
раз у раз щезала якась людина у незворушному натовпі.
Не знаю, чи іще хтось таке помічав,
але я, відхилившись од себе ледь-ледь,
запримітив тебе у глибинах міжчасся,
обтяжену краплями сліз неймовірно великими:
то будуть сліди пересохлих озер, щойно зроняться.
Плачеш ти на руїнах своїх — водночас у безжурному
й гомінливому місті.

Хіба ти чекала, що такі табуни незліченні
гіркодимних нікому не видимих вороних скакунів
пронесуться сюдою і лишать по собі
соляні хуртовини тужливих уривчастих хорів?
...Пахло ще прозорою зав'яззю місяця...
...На дні сльозини, яка й дотепер тече по щоді
спорожніло,
осідала глина сира — вже можна було розпізнати
якісь нечіткі ще утвори:
знаки крил проступали з туману, націлені ввись,—
так запрагнув політ окрилитись...)

— Але гляньте! погляньте, погляньте угору! —
чути галас навколо, хвилі зойків і тупіт поспішний,—
он дзвонар сяйнорогий! Та де ж то він узявся так високо?
Хто прогавив його? Їх давно вже не бачили тут...
Так нехай упаде! Упаде із дзвіниці
крохмально-стрімкою! —
Хтось підкрався і гаком іржавим шарпонував за крило,
що його той дзвонар встиг на всю широчінь
розпростерти...

— О, радість яка! — Він не буде нам застувать:
хай усякне у землю!..
Колись прочитають у поживклих рукописах:
«...Нещадна і довга була та війна з дзвонарями.
І скільки їх не забивано —
вони все линули й линули вгору...»

Останній, поцілений, впав і накрився щитом,
на якому змальовано глиняну жінку.
А нижче, під шаром піщаної барви,—
звичайних, людських не одне покоління,
що груддю годують піски. І так від першопочатків...
На тому щитові змальовано квітнуче дерево
(зернята на денцях квіток,
і кожне прохромлене жалом бджолиним,
приколоте ним до часу),
на ньому змальовано коло доріг,
що кожного знову приводять до нього ж самого,
на ньому змальовано цілення в безвість
і місто вселенське, престольне,
яке своїм поглядом відводить усіх від себе,—
у житті зачאיвшись незнаним, безмірним
на все минуле й на все прийдешнє.
На тому щитові змальовано ще раз по глиняній
жінку, що глиняна двічі,—
вона напуває коня зі своєї криниці,
відкритої небу, поганським дощам і вітрам...»
(Придивляюся, де та криниця:
чи напевно в землі, чи немовби в дівочому смутку? —
впізнаю в скакунові давнішнього свого коня.
Напої ж його й тут, як отам, на щиті!)

І скрикнуть тоді читачі нетерпляче,
хвалливо закривши із притиском книгу:
— Так вибийте з рук йому того щита! —
Нехай при звичаїться бачити політ безсоколий,
нехай він протяжністю свого народу
від смерті великої й вічної не затуляється,
нехай знесеться угору на її височенних хвилях!
Не віки ж йому, справді, пораненим бути!
Помолімось за нашу землю:
дай їй, господи, тихий власний кінець...

Отут я здригнувся і випустив чашку із рук,
а на підлозі — нема ані скалки...

І знову бачу: вже несуть отого дзвонаря —
як чоло його промениться! Прихистіть мої очі! —

Бо несила мені відвести погляд,— я сплпну...

От уже й покривають його наче славою
народу, що воїн підніс на щиті.—

День іще почіткішав.

Ще поменшало сонце, пляма йодисто-жовтого дня
невелика така, але як же то важко наліг він на речі!
І дихати нічим, хоч бузок і зрешетив дірочками квіток
глухі оці простори... Ця вода і земля без упину
вганяють рослин то у ріст, а то у цвітіння —
не дають їм спинитися, щоб озирнутись довкола.

От ізнову отут, на столі, так розрісся букет,
що виповнив хату. Я сам у кутку.

Також на тривання приречений, хитаюсь, як маятник,
у смерть — у життя. Не до краю туди і сюди.

За межу негоден сягнути... Ще раз відхилення... ще...

Я не можу спинитись! Ходить смерть усе мимо,
мимо ходить життя. Світло те, що навпiл розчахнуло усе,
що надвечір ізчовгує з мого обличчя всі риси,
а уранці прокреслює знову, світло те, що у ньому
немовляті, поки безіменне, розтанути легко,—
те світло стало важезною краплею і повисло на серці.

Дві краплини над світом, от-от упадуть:
світло — у мене, у тебе — сльоза. Упадуть собі нарізно.
Не розчинити темiнь і сльози у світлі.

У множині часів, які вибухають навсібіч,
стремлять із себе і в себе, перервно пульсують,
один затікаючи в інший, розчиняються і щезають;
у множині просторів, які на зсувах і на перетинах
звихрюються над світлом і над життям
або зяють сьайними зупинками вічності,

а, збігаючись, невидиміють і зникають;
живемо ущерть: безвихідно-неповторно.

Наші тіла із інерції падіння зірок,
наші смутки ростуть попід вікнами
п'янкими холодинками м'яти.

Земля чимраз важчає,
земля відкриває в собі нові глибші, ще глибші глибини,
і синь стає дедалі леткішою.

Життя неповторне. Щомиті слід відчувати це заново.

Шлях миготливої іскри угору до повної ночі:
згасне іскра на мить —

тоді вона стократ більша за себе,
а зблискує цяткою, чим вище — дрібнішою.

Від сну і до сну

все більше звикаємо до невагомості власних тіл,
до безмежних світанків усередині нас,
до дзвонистих далей.

Сни оці ще не зовсім наші. У кожному із відхилень
зустрічаємо безліч своїх неоднакових образів,
серед них — щонайдалі — кожен впізнає дзвонаря
із його власним обличчям.

Так звикаємо до відходу:

нарешті, тамуючи віддих, — поринаємо
у свій сон останній — на хвилях його буйної гриви
течемо без берегів і без чисел.

НА ВСІ ЧАСИ

Обличчям до тиші

Крізь наші дні, крізь наші оселі течуть сні світла,
пронизані щемливими стрілами леткої любові,
які розщеплюють усі суцї серця на хмари білих хоралів.
Спів подвійного світла: я лунаю в тобі,
ти видзвонюєш у просторах моєї тремкої миттєвості.
Два стебла розквітають одним синьоболем,
летить двома польотами чи тоне водночас

у двох вимірах жайвір,—
він захлинувся прозорістю. Коли ніч відринає,
ще темне вже світло лишає ранкові свої очі тернові —
озерами, ставами, криницями — надивитись на ясність.
Світло не може пощезнути чи позбутися променіння,
розсіваючись, лине завжди услід за собою,
і темінь, затікаючи у внутрішню безвість,
вабить за течією розпуклі сузір'я й туманності.

Порив до поглинення.
Звихрюються стихії осмути й залюблення
у двозерні світила —
одне навсібіч випромінює світлояру святковість,
а інше сочиться безберегою темінню маку.

Прибуває повінь любові, зоряна піна
наочується хвилями на шибки,
винозорий вітер заглядає у кісточку вишні,
і надвечір'я краплисте поринає незглибним обличчям
у цвіт дикої моркви. На тиші настояний рій
злотокрилих краплин дощу. Могутні повіви світла
несуть безмежно наше насіння, і ми самі,
також захоплені світлом, летимо крізь світи,
крізь безслідне життя. Летимо і земними лишаємось.
Не насилай на нас, вічносте, любові, що більша за нас,
нам не знести її, не розчинитися в ній —

нам легша печаль.

Із мовчання йдемо у мовчання
крізь солоні дими народжень і крізь час свій земний
линемо за недосяжністю наших здаленілих
зі світлом образів
у табунах білогривих загравав світанкових коней.
Живемо в часи самоти. Проникнути прагнемо
у глибінь існування,
побачити, що там до й після життя, відкрити у ньому
джерела світла.
У власних тінях шукаємо мерехтливі зірчасті сліди
світляних стріл, які летять у мовчання.
Ми самі — оті стріли.

Хто хоче пам'ятати життя,
нехай візьмуть на всю вічність
по пригорщі суму й землі. Кожен з нас — чистий політ,
брунькування безлічі душ і сердець
на стеблині печалі,—
пахнуть ці пуп'янки заметілями сніговійних бузків
і суцільним прощанням. Білий вихор людського цвіту.
Вечори виростають із лапатоного листа зажури,
і ночі, як чорні стопері птахи, ячать вслід за нами.
Найп'янкіші вина мають присмак землі.
Згадавши себе колишніх, після усіх смертей,
які судилися нам, після усіх небес, розчахнутих нами,
упадемо на землю серпневими зливами туги!
Короткий наш час на слова. Та що менше слів,
то більше простору для світання духу!
Мовчання більше за весь світ, тому про життя
найповніше можна тільки мовчати.

Під вихористими кронами дитинства розвіваємося
струменями вітрів,
пасмами розлитого первоцвіту. Шелестке листя
промайнулих облич і картин — все,
що лишається нам на пам'ять
по прожитих роках. Метелики й діти смокчуть небо.

На бузиновій гілці сидять собі хлопчик і місяць —
переспівують і перещасливлюють розквітлого солов'я.
Трава втопає у власній зелені, а метлюги стремлять
пухнастими насінистими списками вrostи у вічність.
По лощовинах дитинства землі зарошені павучки
тчуть візерунки подиву, життя ще не хлюпає через вінця,
воно тече хвилястими тінями великих походів сонць,
і люди іще не прагнуть продовжитись ані у красу,
ані у смерть.

Тяжіємо самі до себе, до свого серця. Берег у березі,
слово у слові, вітер у вітрі.

Тоненьким пунктиром дихання
прокреслюється на світанку синиця —

отак зрівноважує сон і час
і не тоне у сновидіннях. Жовто вирують
коловороти соняхів,
глибнучи аж до серцевини літньої синязи.

Тиша перетишує безголосся, і час,
згорнувшись навколо миті,
як котик на торішньому листі, вдивляється
у високу жоржинну кончину літа.

Даленіння прекрасне й неспинне:

став кінь на всьому скаку,
а його образ полинув далі. Хіба ми не рух у незвідане,
не туман у рамках давніх портретів?

Дійти у всьому до краю,
сягнути коріння глибин,

напитися з келеха власної смерті
й потекти через вінця — рука із окрайцем хліба,
простягнутим нам у дорогу, сяйнула священно.

Це заклик у безліч несхожих світів,
де в єдиному подиху живуть водночас празірки,
зірки й післязорі.

Життя промениться із себе і в себе.

Плюсмінує у нескінченність.

Нескінченностей безліч. Іскристі вибухи духу,
безмежні спалахи зір,

океани сміху стискаються знов на ніщо,
щезають крізь русла безвісті.

Та знову сонця розростаються,
висіваються соненятками у різнопростори суму і щастя,
триває творення всесвіту. Сяйво у наших очах таке,
неначе все небо тече крізь них!

Медяниста свіжість повільних рослинних

блискавиць землі,
оголення мінерального болю і золотіння гребенів вітру,
який летить чимдалі від землі і часу, самотність громів,
розряди туги й невідання на безнасінну любов.

Сумнішає кров, коли настає час відходу.

Отож подорожньому, який іде у далеку печаль,
винеси кухоль води із зерниною моря на дні,—
хай хвилі високі змиють його сліди.

Немає повернення світла, нема й вороття зі світла,—
це знак, що й нам іти вдалину без упину.

Запитай подорожнього, що він знає про вічність і світ?
Якщо відкаже: «Вічне цвітіння світла

і вічна його течія»,—
не розпитуй, куди й звідкіля.

Промовч і про те, що знаєш,
навіщо немовлят матері сповивають:

щоб ніхто не завважив,
як сяйвом проміняться їхні душі,

аж поки не поземніють...

Якщо відкаже: «Світ — це терпке мовчання про Бога,
а в щоденному слові «світає» уся його велич»,—

промовч, що із того мовчання зростає жито,
що тайна світу світає щодня і щодня поночі,
що яблука гірко сплять і на деревах, і на столах,
що самі сади заблукали у листі між землею і небом,
а за кожним завтрашнім ранком — сипучі отари снігів...

Якщо відкаже: «Безкрая любов сузір'їв»,—
зніми з його пальців по краплині роси і промов:
«Коли вибухне серце, нехай його хвилям
не буде ні меж, ні кінця, як і сизим пелюсткам
із цієї зернини моря на денці кухля!»

Слово оточене небом. Крізь сльозу виходимо
у прапервісність.

Прагнемо продовжити собою хоч би на мить
цвітіння лугів
і зажуру лісів, білий трепет латаття і крик деркача.
Вівсюги й подорожники пасуть у степах хмарини і тишу.
Вода затікає у свою найглибшу глибіню, цвітіння трав
пронизує все стебло і йде ще глибше коріння — у землю.
Життя дослухається до свого пульсування,
і мовкне, і глибне.

Ми образи тиші, імена і знаки мовчання,
джерела суму, що течуть крізь зарості снів,
розмов, обручань.

Кожне кохання — наше нове народження.
На всіх дорогах сходжень
залишені нам від минулих закоханих полум'яні сліди
і згортки письмен, де усі слова означають прозорість.
Човни із дарами із чаш і келихів,
наповнених щемом землі,
кружляють на святі пам'яті.

Кохання в'яже нас із землею.
Колосяться пожежі і бурхають ввись двоіскрами
хмелю і туги.
Це щастя пам'ятати про землю і біль неможливості
забути про неї.

Жінка між часом і вічністю.
Двоїться твоя незбагненність.

Кохана і вічність — стремлю у тобі загинути,
безрусельно ринути крізь тебе у нескінченність
і знестися з тобою над світом.

Вже дихають коні блакиттю.

Зриваються зі стебел волошки і летять вдалину,
промінець розгортає схололу задуму піску,
джмелик зі зблакитнілими крильцями повзе

по березі осені,

а берест іще ховається від синяви за останнім листком.
Кохана і час — залишаю в тобі міради сяйних галактик
і присмак печалі у роті. Прикотився жолудь нам під поріг
і слухає, як скрапає небо із нашого даху.

Не скажу у часі, що живеш наді мною,
що цвітеш наді мною вишнево, — я навчу тебе тиші.

Розхлюпати жінку на тишу — от що призначено нам
день по дню, журба по журбі, осінь по осені.

Отаке поземління. Коли ти станеш суцільною тишею,
заквітчаю її своїм мовчанням — будемо слухати вдвох,
як цілющо і світло дощать наші серця.

На сухому дні

Яка нестерпна оця постійна тривалість! —
що їй наказано навіть миттєві відльоти звідсіль,
несподівані терновоцвітні обвали углиб —
до найглибших глибин,
ті, які на землі залишають сніговійні пахучі усміхи
чи вибухи чисті —
не такі, щоб із них обсипалися яблука,
наче з дерев,—
я все'дно їх назвати негоден,
насіння вибрати з них не зумію:
не в силі спинити чи збільшити незліченність
сходів і зросту,

я завжди лише осторонь.

Отож довірись ніяк очам та вустам:
мій дух перестигнув і час його протяжності стиснувся,
прозирнули з прозорості бруньки,
а з них — замість листя і посвисту вітру —
розвиваються риби якісь прадавні такі, аж блакитні,
і відразу ж помножившись, укладаються в обриси зелені
та, похитуючись над рівнинами несходимими,
лягають на землю тінями тих джерел,
яким текти тільки в себе,
не приймаючи ні очеретів, ні хвиль,
ані сплющених віддзеркалень уривків крайобразів,
що поволі заходять за спину,
воліючи бути за мною.

Сяйво там, де нема ні речей, ані натяків,—
я тут задихаюся, мене ятрить усього:
на цьому дні пересохлому,
що первісні води пройшли трохи вище над ним,
коли час іще не розпукнувся,
розсипано жінку, як сіль!

І я тебе бачив! На диво! —

Одну тільки тебе, бо ще й хуртовини дрімали у коконах
і не означили білим м'яку порожнечу кульбаб
та випалих раптом з небесної висі
раніше безсмертних ластівок,
що наскрізь перейнялися твоїм доземним іще образом:
однієї наглої ночі,

коли день урвався задовго до нового народження зір,
вони так довго ховалися у смутку твоєї любові,
що в деяких серце набралось білим світанням
від нестерпучого передчуття молочного розсвіту.

Як вистояв я проти тебе?

Чи так і земля утримується надсилком у собі
при відвертій безмежності неба?

Я бачив тебе! — і навіть не став твоїм випроміненням,
не щез у тобі до останку,

не перейняв ані риси твоєї:

яксь нагідка волога чи інша подоба цвітіння
була поміж нами тоді.

Зірвав я ту квітку і кинув у тебе.

І от коли тіло твоє стало тонути у безмірі

і схвильовано плоті збавлятися,

ця квітка тебе повернула назад

на поверхню часу і утримує в ньому.

Вона, як та смерть, що навколо неї постійно кружляємо,
не визнає понад себе жодних хмелистих виходів:

лише у неї, лише у злиття —

вибух у безмежжя свободи

всупереч повільному зменшенню

до дрібного конання!

Мінерали й метали, істоти й рослини

течуть, мерехтять і блукають у світі,

шукаючи тиші суцільної. На перетинах руху —

дещиця знань?

Знайшовши (а що це?) — нічого не скажеш напевне

про овоч і дерево, дощ і печаль:
може, це зовсім не дерево? і не горіх?
і не зерня оце? і не лід у шкаралущі?

Пересихаючи тільки, спадає річка
до власної зав'язі — до джерела,
і лишень помираючи, маліе до свого серця кінь,
а вершник загиблій над ним, наче іскра.
Сосна вивергає свій корінь і бачить його
лиш тоді, коли падає.

Все, куди ми проникаємо зором,— опадає й безсаяніє.
Найперше уперше осипалось дерево,
коли його овоч розкрито.

Дедалі частіше народжуються потомки біблейського Хама
просто з ланцетами, з пробірками і з телескопами:
в алгебраїчних рівняннях, розщепленні атома,
прогнозуванні машин, які самі себе породжують,
людство прагне знайти свою власну зернину
і майже свідомо йде до своєї загибелі —
зазирнути в кінець.

Але досить про це, бо слід говорити без доказів,—
вони зводять завжди нанівець усяку можливість.
Знаю: згортаючись, літо заховається у помідори і сливи.
Як навколо ягід при рундуках та крамничках
оси востаннє рояться!

Дзикотливим крилатим крапелькам спеки
уже несила проникнути назад у червень,
затонулий у кожній зернині на потім, до нового світла.
Ще одна із прихильностей — заручитися із землею
так священно й надійно, до глибинного щему.
Раптом знову відкривши її,
в обопільних обіймах пройти один крізь одного.
Перелюбити всю землю:

і в густо осріблених дитинними росами пралісах,
і в рудих пустирях та повзучій жужелиці,
схожій на величезну давню комаху.

Відчуваю напевне — живе непробудно, себе не розкривши,

немовби у заростях попелу чи глибше іще,
той, хто був сином колишнім мого сусіди,
робітника із вихростої домни.

Зірки починаються в ньому неначебто хлопцеві,—
та, не маючи сили бурхнути у небо,
лишаються в ньому підземно —
золотошукачам на поталу приречені...

Кохана, обійми твої ще не зовсім збігаються із земними:
ти ляж іще нижче, ще глибше,—
нехай ті човни заблукані
чи пісками вражені в самі серця непомітно,
коли русла річок нараз помінялися,
нехай ті човни пройдуть вільно тепер
крізь твої кровonosні судини до свого кінця
на найвищих гребенях вин.

Навік. Хоч би що там перечили,—
усі вони везли засохлі під сонцем

пуп'янки чистого сяйва.

Спинися, дай дотягнутись до тебе! Ти чуєш?

Я знову кажу:

немає отут серед нас закоханих — є лише відступці,
які побоялися ввійти у кохання, неначе у смерть,—
і так покинути землю...

А ті, що з'єднались, уже відійшли,
і нам не дізнатися про них аніскілечки:
навіть тіл безживних своїх вони не лишили!

Я певен: жодна жінка, крім тебе,
не зможе назавжди віддати себе мені,—
лишиться так само поійнята землею, як перше.

Я прагну тебе! Ти струнка, як дзвіниця,
така висока, що сама собою взолотилася баня,
а зверху, із золота, рине донизу волосся —
вже тільки з каштановим полиском!

Я ліси незнищимі упереміж зі снами,
обтяженими кетягами полохкооких червоних ягід,

вирубовував навколо, щоб канути у твоєму бездонні,
і натрапив криницю, що була донедавна,
а може, віки чи й тисячоліття тому, в тілі твоєму,—
тепер вона вижита в землю. Отак ти ховаєшся:
чи впізнаю таку? Ти шляхи переплутала,
помноживши зради мої одчайдушно прекрасні!..
Де ти ходиш тепер урівень зі звірами,
зазначаючи стать свою у просторах
чашками із хижацьким орнаментом?
Я в напрямі вечора йшов, пам'ятаючи груди твої,—
два сонця із темними бубками,
що, хоч і пручаються, але вечорово заходять у тіло.
Заховалося нині за овидом інше —
воно й не торкнулося зовсім до тебе.

Я пильно вчуваю тебе, бо то лиш видимість непевна,—
насправді ж ми народилися разом
нероздільної миті. Тож чую я майже болюче,
як помиттево тіло твоє виростає із таємного тазу,
наче вербена з вазона. Бачу і спісну
від подібності світу до шовку твоєї статі!
Я наздоганяю тебе і ловлю,
та, забувшись, погоню продовжую далі — в тобі вже,
все далі, все далі... Насувається піна.
Збива мене з ніг. Відкотилася знову.
Відкотилася ти у собі відпливом
і знову лишаєш мене
тільки на березі плоті твоєї!..

Знову більше дерев, більше звірів і хмар,
і людей іще більше, і вікон,—
глею повно у роті,
пручається хвилька, вислизаючи з рук...
О, благаю, розкрийся іще раз —
інакше я не зможу цим світом усім до краплини
у хмелерадому захваті
поглинутись!

Досвітнє слово

Спотикаюся, зовсім знесилений, об надкришені міражі
та об тіні старезні, що де-де вже й порепали,
прип'яті корінням трави і небокраєм завалені,
об зранені ноги свої спотикаюся: ніяк повернутись
обличчям до тебе,
повернутись до плинного дзеркала потоку твоєї пам'яті.
Хоч би як силкувався — бачу тільки западину:

замулене річище,
а вздовж берегів, — немов шелюга,
поблякла від невиситимої спраги, —
видніються ледве впізнавані покрізь туман
і майже пожухлі від нестерпності осені
ті руки дівочі, які відгортали намарне
і здержують зараз у пригорщах
дещицю піску із мальками — ростуть рибенята у жменях.
Та хіба отак уберегтися? Прийде птаха напитися
чи пролине якийсь оболочок вихрастий і пустотливий, —
і обсунуть берег ще глибше. Як тоді повернутися
до себе самого?

Ти тікала вітерцем у поля,
ягодиною сміху на вересовище,
бризком холоду в осінь небесну і якось забула зовсім
про обличчя своє, про свій подих і зір, —
і світання крові розлилося світанням смерті.

Чи протікала ти тут а чи ні? Чув я тільки клекіт вина,
що ринуло з лоз, довших за час, коли їх відсічено
від тіла мого в прадавнину. Обвалився вхід до печери,
заллятої вщерть живосріблом самотнім,
і розбіглись кущами сполохані тіні.

А я вже був ладен прийняти від лоз виноградних
ті які два полудневі вічнозелені листки,
що вони ховали за рисою літа в глибинах днів і ночей,
коли решта спадала додолу... Чув я той виляск глухий,
наче відголос мого конання, і знав:
ти бурхливими хвилями от-от зірвеш свій цвіт
і світ безберего захлюпнеш!

Пам'ятаеш, хотіла колись ти цвісти за всіх:
за брусницю, за м'яту, навіть за мрамур одчайдушно
білої статуї?

(Як схолидила та статуя жінку! Сама прадавня така,
що тільки обрис її ще лишився ледь-ледь живим...)

Я також хотів, щоб ти квітла тоді за весь світ.

Одну тільки мить. Тепер я міг би сказати:

ти збирала у полі сокирки й замалим

не зломила стебельце
свого дівочого суму. Але це не так.

Мигнуло у свідомості зломлення,
та слідів не полишило. Чистотою ідеш темноока!

Я болю, коли ти пориваєшся з оцих просторів.

Відчуваю, що вже несила тобі спиняти волею й поглядом
упертих дощів, похижілих дерев, присмеркових звірів,
які прагнуть твоєї ніжності понад власних самиць!

Ти ж сама і впустила колись їх у світ

у краплинці інею...

Впустила лиш думку про них безнапрямну й безчасову:
неможливо напевне було! — а вони розійшлися
й, розгорнувши, навіки призначили простори

своїми слідами.

Хіба ж то не ти, тодішня, аж ніби журливогоголосо,
народила в прапервінь того, хто навчив усіх чисел,
подрібнивши при цьому єдиний листок на зелень гушав
і помноживши день нескінченно!..

Так чому ж ти тепер налякалася? І чому ти криєшся

по найглухіших закутах? Дати раду життю даремно!
Не заховуй же тіла свого од мене у сні та у храми,
заповнені хмарами! Дедалі тьмянішають і виразнішають
вістря грудей! — і то на життя. Ще день, ще хвилина —
і ти піддасися життєвому плину, що тебе поглине.

Так, тяжко носити в собі свої начала.—

І в кожному зародку новий і новий. Та кожен із них
донесе до землі ще одну грудочку ґрунту!

Марно виходив колись я назустріч тобі зі свічею,
бо ти сама світилася вже власним сяйвом.

Як слово чиєсь переймеш,
жестом до когось сподібнишся,

чужою журою захлюпнешся
чи сміхом не своїм задзвениш,— і тоді вже не відгорнути
каменя в тебе над серцем, бо в серці тебе ж і поховано.
Тільки злившиися воедино,

відмінимо геть нашестя безкрилих,
що, чую,— підступають уже із підземного вирію
вище і вище зеленими жилами сосон,—
скоро тьма їх посяде на гілках і верхівках,
як хмара туги. Не збирай більше ягід і пташок не годуй,
не пали, не руйнуй своєї оселі поразок,—
а забудь, щоб і сліду по ній не лишилося!..

І назустріч мені вирушай — цеї ж миті
і всією душею — безтіняво.

Так я кличу невпинно.

Дарма що ти можеш при цьому стояти тут же в кімнаті
і розплітати волосся, а я наслухати зблизька

його потріскування
у тиші такій, наче скраю агонії. Ще й балакати можемо
про те, що мого коня ти собі зайняла...

Як далі скакати му?
Чуєш, грива його незрима шурхотить
із твоїм волоссям? —

Не всі ще вітри з неї вибились...

І ще пам'ятати я можу —
не пізніше як вчора ти скаржилась з болем,
що не можеш сина свого народити

в цей причинами зв'язаний світ.
Але ж не віками носити його? І як же це мало —

бути завжди тільки людиною!
Нехай би він був усім світлом, усією безкраєю радістю,
найчистішою чистотою, безнастанним світанням...

Я тобі відповім, може, зараз, а може, в якомусь житті
ще невіданому: народи у безмежжя,—
якщо зможеш, отут у кімнаті.

Адже ми у безмежності всюди.
Щоб ні час, ні життя не були берегами для нього!
Поміж нами і кроку нема, і... безмір.

У час відпливу згортається кров, сохне в роті,
міліють озера.

Кров ворожа безсмертю твоєму й моему: хоч усякла
так глибоко в тілі,
міцно так обвила всіх тутешніх,— не потекти їй за нами
поза кола звичайних пульсацій,

коли у вічність ми ступимо.
Та всупереч всьому я кличу тебе за межі і світла,
і темряви,

і часу, і смерті — не чаїся за власним обличчям:
так діти ховаються, заплющивши очі.

Не звикай їх тримати закритими. Не помітиш,
коли вже не зможеш

розплющити зовсім. Так ночі бредуть по землі —
з очима закритими. Тепер же неси оту похоронну воду,
ту, що на бризки не дробиться,
не збігає з-під стріх капежами і ріками не розтікається.
Таки не сталося дива: солону хвилю збентежив я у собі,
аж хлюпнула за овид,— і от, скільки оком заглянеш,
цілий степ усіяний чужою мертвою рибою,
а ми з тобою в часі залишилися.

Світлячки вилітають із риб'ячих пересохлих ротів —
і вже нижче за ґрунт наді мною роються.

Ти не встигнеш дійти, щоб мене огорнути в сувої
прохолодні й прозорі, наче вранішні одуди.

Ти сама вже назовсім. І дороги не відаєш,—
я мислю своєю тебе не веду і про тебе не думаю,—
утупився в землю, немов у свічадо.

Враз жінки у поближніх селах імена свої стратили,
потім далі, ще далі... Несила й тобі утриматися.

Трепетний щем сколихнув лугові щавлі у цвіту,
як у безлюдді німотному, десь там недосяжно
під вагою високих грудей твій радісний стан уломився!

І здалеку, майже зі смерті своєї, я стежу,
як місячно ти досяваєш і заходиш, мов повня,—
довшають тіні від мого досвітнього слова.

За течією літа

Час віднині не наш,
і день сьогодні вже не твій і не мій,—
листя поблякле осипається просто із сонця,
і з кожним ударом годинник приковує себе
до всесвіту цього, що минає нездержно.
Безповоротно й невпинно будуть довшати ночі.
Вже літо змаліло до сіменистої краплі
і впало між нами. Як боляче! —
черкнуло між наших міцно стиснутих тіл:
так обривається серце.

Нескінченний і сріберний
твого волосся прибій
шумує магнітним холодом.
Цей прибій ще й донині обличчя твоє розмиває,
а волосся, скипаючи довгими хвилями,
уже розквітає на кінчиках
дрібними бузковими квітами:
по ярах, по долинах
ще не олені зеленаві
на дзвінких крижаних копитцях,—
лише несміливі і свіжі повіви
неймовірних візерунчастих звіроморозів
заплуталися у твоєму живорості густому.

Знаю, як ти бліднішаєш завжди на осінь,—
тільки й можна вгадати тебе
по твоїй безчасовій півонії,
котру ні в житті, ані поза життям
не можеш зірвати
зі свого винового тіла.

Знову довшають ночі і глибшають сни:
насилу мене добудилися вранці —
осінь.

Я ще пам'ятаю твій рот, потемнілий від ягід —
(ті уста злилися із пам'яттю
і чіткіші тепер та більші
за минуле розмите вітрами обличчя
і за безмежжя світанкового обширу), —
та сизі чорниці імли,
що так і лишилися незірвані
із арф'яних струн.
Обважніли над осінь світи, насіння і роси, —
почастішало їхнє мерехке опадання.

Зелені вибухи птахів
стають чимраз менші й менші,
ослабли басові струни джмелів,
враз, поснувши, сплющились глечики.
Лише у живлющих глибинах
твого ядерного дзвону
не складає крил оксамитних
синьозорий великий метелик, —
він прадавно заблукав у тобі
у хащах бурштинного лісу,
де разом із проростом смол прозорих
над рожевими вістрями пагорбів
снодійства дівочого
кучеряво в'ються п'янки дими.

Тут і там, по рівнинах,
де нехворощ цвітом сипучим защемила простори,
уже прозирають сірі очі ранніх туманів.
Пориваючись хлюпнути за вінця нечутності,
клекоче нестримне іржання
неузримих і невловимих сонячних коней,

які нестямно прагнуть земних глибин,—
і наші гніді загнuzдані рисаки
розпашіло вгрузають ногами в ріллю,
розверзають її лемешами болюче.
Дивен той,
що з бутонєм хмільного снігу у серці,—
розчахнув твою браму замшілу
і зливи дрібних білих зірок
вивергає на берег виновий.

Розкрито твою таїну:
і персня із сяйвоносною жилою в ньому,
що справжній лише в однині, непобачений,—
тепер помножено зором цікавим
на безліч достеменно однаких обручок.

Нероздільно:
мить вознесіння
і мить оземління —
сам по собі кровоточить меч.
Злиття у єдиному знесенні ввись! —
земна уся кров
і вся кров небесна
наповнилася насінням
дощолистих сивих віддалень,—
сонцебризна стріла
на круговерть засвітила тебе зсередини:
і от важке твоє серце
схиляє тебе до землі.

Розростаються навколо тебе
безтіньові пущі екстазів,—
щоденні дерева,
які плодоносять краплинами неба,
постають щоразу з двох зерен разом.

Занімілий смерч доцвітає й холоне
і розбризкується струменями зеленими муки,
що гойдають у своєму мереживі
гірку хмару пташиних співів,—
хоч птахів ще немає.

Знову давноминулі хвощі
звелись велетенські і щезли за мить,
де плиски в'юнкі
прошивають луги
і заливаються у позачассі
білим плачем конвалії.

Ходять хмари так низько
над твоєю — моєю душею,
сопілчані хори нарощують
посічені місячним пилом крила,
і помахи їхні відносять усе промайнуле
і рблять землю малою-маленькою,
немовби квітневою дівчинкою.
Крига знову вистромлює тисячі голок
і поранені ріки,
поблимуючи сяйними уколами,
спливають силенною силою світляків.
Німіє коріння холодних риб,
що темні пащеки роззявляють
при туманному обрії,
нашорошились айстри на дощ,
поховавши свої онебеснені образи
у глину сиру,
пронизану венами вод живильних,
і женуть безлисті вітри
табуни сонних крейдяних лошат,
де у травах глибоких двоє лежать,—
то ми чи не ми? —
і їхні тіла
також набираються небом осіннім.

Паслін чорнотою ягід
намацує стежку в ніч.
Кажани синьокрилі
засвічують бакени на ріках небесних —
ступай обережно і тихо,
тримайся за себе...
Твої лободино-солодкі уста
ще утримують тебе у плинному часі,
і груди наливаються маковим соком.

Витікає світло із яблука,
сочиться срібло із рук,
простертих за західним сонцем,
скапує солод із цвітіння печалі,—
збирається в ріки,
вирує високим потоком,
відносить тебе,
заглиблену, в обсіпану зорями душу.

На всі часи

Щоранку прокидаємося із надією на вічність,—

а дні течуть повз нас, плывуть над нами і під нами.
Хіба виповнюємо ми життям ущерть наш кожен день?
Та чи не розпросторуємо ми життя щомиті?

Хіба не більшає його дедалі поза нами?

Ми танемо в розмитому житті, немов крижинки у воді.
І вкоренившись у землі, вивищуємося до щему зірки,
зарученої з тим, хто відкидає замість тіні
насіння золота на наші долі піщані.

І дослухаємося стиха до росту захвату в глибинах туги.
Коли захлюпнемо своїм життям увесь цей світ,—
гойднемося над ними — життям і світом —

білим трепетом лілей
в пронизливому божистому диханні.

Земля святиться, коли ми сповідаємося їй без слів
про наші дальні блукання по скорботі,
про порох туги на плечах і на безсяйних обличчях,
про втому, як єдину із можливостей спинитись...
І про любов на всі часи, на всі часи печаль.

А полем, полем, наче димом, снується далина,
прозоріють криниці перед недвижним поглядом блакиті,
повніє цвіт, як бог весняний, мовби грім,
перейде лугом.

Де ночі ночували серед трав,
там темногриві табуни пасуться.
Виходять лисенята на пригірки і полиново плачуть
за квітневими вітрами із терпкими і великими серцями,
вітрами, що на конях промайнули невидимих,

підкованих лиш по одній підкові, місячно печаленій.
Та все майбутнє і минуле є лише тепер, щомиті.

Чи можливо пройти крізь смерть і не помітити її?
Чи досить звички жити, щоб прокласти
через смерть стежину
зі знехтування нею, мов з каміння?

Чи, може, треба звикнутися так із нею,
так вслухатися у звучання смерті біле й онімиле,
щоб не вжахнутися в урочий час,
бо страх обрушиться на душу і вжене її у землю?

Чи можна випознити смерті куполи життям,
якщо незмінно вживатися у неї? —
Бачу, як щоразу вище в небо залітають птахи,—
і деякі із них вже не вертаються до гнізд.

Якби нам трохи більше світла в слові! Й тихіше серце —
бо чим нечутніше воно, тим ближче

до лагідних глибин землі.

Ми бачимо світ поза нами. Та ми самі — увесь цей світ:
до найдрібнішої піщинки. Тому боюся інколи

зламати ненароком
очеретинку прибережну: а що як усі образи твої,
минулі та майбутні, у цій стеблині

чи в її зеленім диханні?

Життя — не дерево, а його ріст, не птах, а його лет,
не вивершена баня храму, а голос дзвону в ній,
то зустрічальний, то прощальний...

Слово чіткіше і повільніше за те, що означає.

І може раптом проявитися всесильним, всемогутнім:
остерігаюся завжди сказати щось таке,
що викличе неждано в серцях обвали снігу
і вилущить із дальніх водоспадів течію,
як зернятко дзеркальне. Страшуся слова,
що через нього розминуться між собою земля і час,
і згладиться й зітреться обличчя вод,

і рівновага зрушиться між світлом

і нашим усвідомленням його:
чи ми потонемо у світлі, чи світло щезне в нас!

Хай слово буде якомога найтихіше!

Хай голосніше б'ється серце,
щоб його стукіт заглушив мовчання усіх безмежностей.

Вернімося до річки, що й досі ще тече
між берегами нашого дитинства.

Вернімося у диво лісів дитинства,
до височеного верхів'я котрих

було тоді так легко досягти малечою рукою!

Вернімося до птаства, співочі хмари якого раз у раз
в дитинстві ночували в наших пригорщах.

Вернімося до отчого порога — ізчовганий дубовий брус
притьмом пустив галузку. Куди тепер ведуть ці двері?

За ними — не світлиця, а молитва безгомінна
по воїнству полеглому в усі часи

за все на світі милосердя,
молитва по всіх закоханих, хто у безвиході кохання

душею спопелів. Крізь шепоти безвусті,

крізь жалобу, врочисту й мужню,

через усю незвіданість молитви дорога пролягає,

що заросла глибоким споришем. Узбіч її — щити й мечі,
і попелові птахи попускали з них крила аж додолу.

Крізь незбагненність миттєвості життя і тиші потім
куди ведуть тепер ці двері? —

За ними рвучка націленість у час
дерев і хмар, і зав'язі нового неба.

І чути стогне так земля тривожно й солодко,

мов жінка в мить вознесіння від любові

і пологів після повернення назад.

При отчому порозі обтрусімо куряву скорботи з ніг,—

уз брами нас чекає зоря ранкова, як дитина

із книгою в руках,— із пуп'янком

ще небувалих див і днів.

У книзі довгоперій по той бік слів, по той бік текстів
цвіте незглибно музика.

За руку взявши ту дитину світла,—
то, можливо, наш син колишній чи майбутній,—
введімо її в радість. Та завжди пам'ятаймо:
печаль на всі часи, на всі часи любов.

Любити завжди і щомиті. Любов'ю дихати. Отак лиш
можна затекти в життя, немов струмок впадає в річку,
лише отак відчуємо життя. Любіте землю так, як дощ,—
вона назустріч вашій ласці

розквітне сором'язливою рожевістю
світання в кожній бруньці, зернині, грудочці чорнозему.
Не вистачить життя, щоб надивитися на грудочку землі.
Навчайтеся любові до землі у трав і рік:

вони незмінно обвивають землю й торкаються її обличчя
своїми лагідними пальцями.

І жінка пахне сонцем і землею.
Люблю і прагну тебе, як землю. Не дозвучиш ніколи,
мов голос скрипки, відчахнутий грозою

від зажурливого дерева великооких музичних снів,—
приносять завжди трилисту гілку твого голосу
усі вітри до мого дому. Наринь на мене хвилюю
хмільної бурі і розмечи по світу!

Та навіть отоді, коли часу вже більше геть не буде,
нехай не зрадить і не покине нас
ані кохання, ані печаль.

Йдемо по колу,— хіба існує ще якась можливість?

Дороги даленіють нескінченно навсбіч, але не видно,
щоб ними хтось ішов. Ця звичка жити у часі, у днях,
цей страх забути себе примушують усіх

маліти до буденності,
до немочі. Отак і живемо, збираючи у душах тишу,
і холод зацвітає десь зовсім близько біля серця.

Сніг, що припорошив землю,— то слід зажуреного бога.

Здивована сорока розглядає на ранньому снігу
небачені раніше відбитки ступнів на білому покрові:
то вслід за богом янголи пройшли пообік його суму.
Як вийти із цього коловороту життя неповного
й смертей неостаточних? — Так легко жити вічно! —
Лишень забути час, забути всі причини

і стерти їх із пам'яті.

Та як тоді вписати до гіркої книги звершень,
до гіркої книги сущого і свій народ,
і його тернову велич у терпінні? І все-таки — забудьте!
Забудьте всі злигодні, всі лихоліття — історію падіння,
якщо вам тяжко жити в історії, в змілілому часі,—
то будьте поза ними, але насправді будьте:
як сяйво безпричинне і світло безсяйне! —
Відчувши полум'я у роті, замовкаю,—
і гасне на вустах ув'язнений вогонь.

І сходять спомини, як трави. І ти цвітеш, як луг.
Десь немовлят купають у теплих літніх зливах,
і діти йдуть кудись над небокраєм в рожевих хмарах.
На берег свій накочується мовчазна гроза.

З оселі до оселі переносять світло
і всіх питають, як його називати, яке його ім'я? —
І вже ніхто не може цього пригадати.

Що лишиться опісля нас? Чи тільки чорний місяць,
чи небо, що розтеклося по землі? — Яка сумна любов!
У зливах нескінченностей моє життя складає крила.
На поклик бога кохання озоветься іменами,—
то будуть зерна осяйних комет серед небес прозрілих,
крилата тиша берегині і сум жагучого вина.

У книзі, мною не дописаній іще віки тому,
сидить безсмертно цвіркун зелений на одному слові:
одвічно боїться вмерти, щоб не оголити
прикрите ним таємне слово.

Хай вивітряться всі думки, всі образи і всі слова
з цієї книги — залишиться сама земля,
гірка й пречиста на всі часи!

Зміст

Героїка 3

ВЧОРАШНІ ПОПЕЛИЩА

Такі ото вуста 8

Далина шляху 9

Десь пішов дощ 10

Первісна спроба 11

Отак щодня 12

Коли речі розкриваються . . 13

Ворони 14

Гості в слідах 15

У нашому місті — сніг 16

Ми спокійно куримо 18

Чистіше за втечу 19

У падінні 20

Безнайменна тиша 21

Птахолюди у вересні 24

Покинута хата 26

Станси 27

Жнивна пора 28

Радій, Маріє! 30

Одкровення світла 32

СОНЦЕ ТРИЛИКЕ

Український вертеп 38

Холодні озера 40

Гуцульщина 41

Козак Мамай 42

Лист із дому 44

Вічная пам'ять 46

Над рівниною 47

Зона 48

Перед глибиною ночі	50
Жоржиновий Христос	51
«Спиш, мов злітаєш над зем- лею..»	52
Тополя	53
Брати	54
Погоня	55
Mirabile dictu	56
Чирвовий вечір	58
Армагеддон	59
Передзим'я	60
Бджола Магдалена	61
Книга Еклезіаст	62
Полишити все	63
Давні криптограми	64
Куц вогню	74
Відхилення	78

НА ВСІ ЧАСИ

Обличчям до тиші	84
На сухому дні	90
Досвітне слово	95
За течією літа	100
На всі часи	105

448192

Наукова бібліотека
Національного університету
«Києво-Могилянська
академія»

Кордун В. М.

К 66 Куц вогню: Поезії.— К.: Молодь, 1990.—
112 с.

ISBN 5-7720-0375-5

До нової збірки Віктора Кордуна, як і до двох попередніх, увійшли вірші та поеми, написані в різний час, починаючи з другої половини 60-х років і до сьогодні. Поетичне мислення автора вирізняється щирістю й оригінальністю думки, яскравою метафоричністю, асоціативністю. У цій книзі розвиваються та поглиблюються тематична і стилістична своєрідність його поезії: фольклорно-міфологічний струмінь гармонійно вплітається в живу течію особистих вражень та роздумів про найсуттєвіші проблеми буття, про життя і смерть, про час і вічність, про виховання, про історичне минуле рідної землі в героїчному вияві.

и 4702640202—067 33.90
M228(04)—90

ББК 84Ук7

Литературно-художественное издание

КОРДУН Виктор Максимович

Куц огня

Стихотворения

Киев, издательство ЦК ЛКСМУ «Молодь». На украинском языке.
Художній редактор К. О. Рязанов. Технічний редактор
С. Г. Орлова. Коректор В. Є. Євдокимова.

ИБ № 4359

Здано до набору 16.01.90. Підписано до друку 28.03.90. БФ 39095.
Формат 70×100¹/₃₂. Папір друк. № 1. Гарнітура літерат. Друк високий. Умовн. друк. арк. 4,5. Умовн. фарбовідб. 5,0. Обл.-вид. арк. 3,76. Тираж 2500 пр. Зам. 0—24. Ціна 50 к.
Ордена «Знак Пошани» видавництво ЦК ЛКСМУ Молодь». Поліграфкомбінат ЦК ЛКСМУ України «Молодь» ордена Трудового Червоного Прапора видавничо-поліграфічного об'єднання ЦК ВЛКСМ «Молодая гвардия». Адреса видавництва та поліграфкомбінату: 252119, Київ-119, Пархоменка, 33—44.